

Verksamhetsberättelse 2022

Socialförvaltningen

Fastställt av socialnämnden
Framtagen av socialförvaltningen
Datum 2023-02-09
Gäller 2022
Ärendenr 2022/5
Version [1.0]

Här är barnen med och planerar nya receptionen hos individ- och familjeomsorgen

Verksamhetsberättelse 2022

Innehåll

1 Sammanfattning	2
2 Händelser av väsentlig betydelse	4
3 Förväntad utveckling	8
4 Måluppfyllelse samhällsperspektivet	9
4.1 Social hållbarhet.....	9
4.2 Ekonomisk hållbarhet.....	11
4.3 Ekologisk hållbarhet.....	12
5 Måluppfyllelse verksamhetsperspektivet.....	13
5.1 Kvalitet	14
5.2 Medarbetare	15
6 Kvalitetsberättelse	17
6.1 Verksamhetsresultat	19
6.2 Inkomna synpunkter.....	22
6.3 Samverkan.....	24
7 Väsentliga personalförhållanden.....	26
7.1 Personalvolym.....	29
7.2 Sjukfrånvaro	30
7.3 Lönebildning	31
8 Ekonomisk uppföljning	32
8.1 Inledning	32
8.2 Budget 2022	32
8.3 Årets resultat	33
8.4 Nettokostnadsutveckling	35
8.5 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi.....	42
8.6 Investeringar	53
9 Bilagor	55
9.1 Bilaga 1 Sammanställning av brukarundersökningar 2022.....	55
9.2 Bilaga 2 Statistik.....	63
9.3 Bilaga 3 Uppföljning av den interna kontrollen 2022.....	65
9.4 Bilaga 4 Köp från privata utförare	66
9.5 Bilaga 5 Ekonomiska rapporter	67

1 Sammanfattning

I verksamhetsberättelsen för 2022 redovisas först väsentliga händelser under året, sedan hur väl socialförvaltningen uppfyllt regionens mål. Här sammanfattas sedan arbetet inom kvalitets- och medarbetarområdena. Sista delen är en ekonomisk uppföljning.

Kvalitet

Socialförvaltningen är i rörelse och det är med stor kraft varje avdelning bidrar till regionens mål och utvecklar vår verksamhet för Gotlands medborgare.

Digitaliseringen är tydlig i hela förvaltningen. En viktig förändring är att det nu ses en helhet i utvecklingen. Det skapas system och strukturer för att arbeta med digitala stöd för brukare och medarbetare, och digitaliseringen sker inte bara i form av projektsatsningar.

Det nya korttidsboendet på Korpen i Visby invigdes under våren. Det finns också rum där boende kan pröva ny välfärdsteknik.

Ett stort fokus har satts på förvaltningens kvalitetsarbete, och det pågår ständiga förbättringar i hur vi följer kvaliteten i verksamheterna. Fokus sätts på brukare/patient och hur verksamheterna tillgodoser den enskildes behov. I flera utvecklingsarbeten som genomförts har vi utformat våra tjänster tillsammans med våra brukare och användare.

Under pandemin har kvalitetsråd och brukarråd blivit nedprioriterade. Flera avdelningar beskriver nu en nystart. Brukarråd används som en aktiv del av medbestämmande och kvalitetsförbättringar. Kvalitetsråden arbetar bland annat med att analysera och se på förändringsarbete gällande avvikelser, utveckling av verksamhetsövergripande rutiner och arbetssätt.

Medarbetare

Under året har förvaltningen fortsatt sin stora satsning på kompetensutveckling och ökade sysselsättningsgrader inom omvårdnad och omsorg. Samtidigt har pandemin inte släppt taget utan fortsatt att påverka verksamheterna och sjukfrånvaron negativt, framförallt under hösten. Restriktionerna om att medarbetare i brukar- och patientnära arbete inom vård och omsorg måste stanna hemma från arbetet vid minsta symtom har skapat bemanningssvårigheter. Inom andra delar av förvaltningen har arbetet med att utveckla nya arbetssätt och hybridarbetsplatser fortsatt och givit en positiv påverkan på frisknärvaron. Förvaltningens aktiva arbete med digitalisering börjar ge positiva effekter inom alla områden. Digitala arbetssätt prövas runt om i olika verksamheter med överlag gott resultat. Både medarbetare och chefer är aktiva i utvecklingen av nya arbetssätt.

Kompetensförsörjningen är, och kommer fortsätta vara, den största utmaningen för förvaltningen de närmaste åren. I vissa fall handlar det om utmaningar att hitta specialister till befintliga eller nya befattningar och roller, i andra fall handlar det om att hitta tillräckligt många medarbetare med samma eller likvärdig kompetens för att kunna leverera insatser till brukare dygnet runt. Oavsett vilket är det tydligt att konkurrensen hårdnat och kommer fortsätta hårdna. Konkurrensen gör att lönerna drivs upp och rörligheten på arbetsmarknaden ökar. För att möta kompetensbehovet arbetar socialförvaltningen på bred front med att utveckla tydliga kompetensutvecklingsvägar för medarbetare så att alla medarbetares kompetenser kan tas tillvara på rätt sätt. Förvaltningen arbetar också med att bredda sina rekryteringsvägar så att förvaltningen kan bli en arbetsplats för alla.

Sommarens bemanningsläge inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning har varit extra tufft 2022. Aldrig tidigare har förvaltningen gjort så

omfattande marknadsföringsinsatser för att nå ut till nya medarbetare samtidigt som erbjudanden lämnats till ordinarie medarbetare om att antingen spara semester eller lösa in sin semester. Alla chefer och medarbetare har bidragit till att lösa sommarens bemanningssituation så att verksamheterna kunnat säkerställa och trygga insatser till öns brukare. Den tuffa bemanningssituationen har ställt krav på nya arbetssätt men också tvingat ordinarie medarbetare att arbeta mycket övertid. Förvaltningen har därför, tillsammans med fackliga, påbörjat ett grundligt utvecklingsarbete för att åstadkomma en bättre bemanningssituation inför sommaren 2023.

Resultatet av årets medarbetarundersökning visar på det bästa resultatet sedan 2017. Dock kvarstår utmaningar med att minska upplevelsen av stress bland medarbetare och chefer och att förbättra förutsättningarna för återhämtning samt att minska andelen konflikter som påverkar arbetet negativt.

Ekonomi

För helåret redovisas ett överskott med 46 miljoner kronor. Överskottet beror till största del på tillskott från statsbidrag, införande av nytt arbetssätt inom barn- och ungdomsvården samt lägre efterfrågan på insatser inom äldreomsorgen. Sett till nationella mått så bedrivs både äldreomsorgen och LSS-verksamheten med relativt låga kostnader.

Det är ett stort överskott mot budget för äldreomsorgen men samtidigt är det brist på platser på särskilt boende. Det finns en kö på cirka 60 personer med beslut om insats. Det kommer inte att tillkomma några nya platser de närmaste åren varför kön troligen kommer att bli större och risken är då att förvaltningen får betala viten för ej verkställda beslut. Äldreomsorgen har tillförts relativt mycket statsbidrag som dock kommer att minska de närmaste åren. Med hjälp av statsbidragen görs satsningar på frisknärvaro och arbete med strategisk hållbar bemanning.

För LSS-insatser redovisas ett stort underskott, här finns det sedan flera år en tydlig skillnad mellan behov och resurser, här ökar också behovet av kostsamma externa placeringar. Det är brist på platser i bostad med särskild service och förvaltningen har fått betala viten för ej verkställda beslut.

Individ- och familjeomsorgen är ett gott exempel på att systematiskt arbete med tydliga mål och förändrade arbetssätt ger effekt i form av lägre kostnader och bibehållen kvalitet. För verksamheten individ- och familjeomsorg redovisas nu ett överskott vilket är resultatet av ändrat arbetssätt.

Bedömningen framåt är att socialförvaltningen kommer att ha stora utmaningar med att rekrytera medarbetare samtidigt som det är ökade behov inom flera områden som till exempel äldreomsorg och LSS-verksamhet (flera nya boenden kommer att byggas inom dessa båda områden). Förändrad lagstiftning kan också påverka verksamheten framåt och troligen öka kostnaderna ytterligare, bland annat inom LSS-verksamheten. Ytterligare faktorer som påverkar ekonomin är kommande lönerörelse och ökade kostnader kopplat till inflationen och världsläget. Bedömningen är det blir svårt att nå en ekonomi i balans från 2024 och framåt, därför är arbetet med kompetensförsörjning, förändrade arbetssätt och fortsatt arbete med att sänka sjuktal ytterst viktigt. Det är också mycket viktigt att förvaltningen även i fortsättningen tilldelas medel från resursfördelningsmodellen för äldreomsorgen samt att förvaltningen får tillskott till LSS-verksamheten.

2 Händelser av väsentlig betydelse

Förvaltningen noterar tre händelser som särskilt varit i fokus:

Glädjande resultat i medarbetarundersökningen

Medarbetarundersökningen 2022 visade att socialförvaltningen förbättrat sina resultat på alla övergripande områden. Undersökningen visade bland annat att 89 procent av förvaltningens medarbetare känner sig motiverade i sitt arbete och att 87 procent känner sig respekterade av sin chef.

Kompetensförsörjning och demografin

Socialförvaltningen har, liksom många sektorer i samhället, stora utmaningar med kompetensförsörjningen. Andelen äldre på Gotland fortsätter att öka och vi blir färre i arbetsför ålder. Utmaningar finns i att rekrytera bland annat undersköterskor, stödpedagoger, sjuksköterskor och fysioterapeuter. Under 2022 var rekryteringen av sommarvikarier en extra utmaning och medarbetare inom äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning erbjöds ersättning för att lösa in eller spara semester.

Många insatser gjordes kring kompetensutmaningen. Exempel:

- Utbildningar till undersköterska och specialistundersköterska genom Äldreomsorgslyftet
- Chefer har utbildats inom Äldreomsorgslyftet
- Socionomstudenter har efter genomförd VFU, verksamhetsförlagd utbildning, anställts som studentmedarbetare under sin sista del av utbildningen
- Socionomstudenter har efter examen kunnat anställas i socialförvaltningens verksamheter
- Hemsjukvården utökar antalet undersköterskor då det är svårt att få tag på sjuksköterskor
- Rehabassistenter anställs för att stötta fysioterapeuter
- Basår för nyutexaminerade sjuksköterskor
- Pilot med nya befattningar; specialistsjuksköterska och serviceassistent
- Marknadsföringskampanjer kring rekrytering
- Samarbete med utbildnings- och arbetslivsförvaltningen om vikariehantering inom skola och förskola
- Samarbete med regionstyrelseförvaltningen om vikariehantering inom måltidsförsörjningen
- Samarbete med hälso- och sjukvårdsförvaltningen om bostäder till sommarvikarier
- Samarbete med arbetsliv och etablering om förstärkt introduktion för att kunna rekrytera personer som har en längre väg till arbete

Boendesituationen

Det finns utmaningar med att hitta boende och bostäder för flera grupper inom socialförvaltningens område. Under 2022 var det kö både till särskilt boende inom äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning. Glädjande nog är byggstart nu planerad till januari 2023 för ett nytt boende enligt LSS i Visby. En privat leverantör meddelade också sina planer för gruppboende enligt LSS. Planerna på ett nytt äldreboende i Klintehamn fortskrider medan upphandlingen om en utbyggnad av Tingsbrogården i Bro fick avbrytas.

Förvaltningen gjorde också en utredning kring behov av ett stödboende för personer med pågående skadligt bruk eller beroende. Utredningen visar att behovet finns och politikerna i socialnämnden äskar nu medel för detta i kommande budgetberedning.

Övriga händelser av väsentlig betydelse:

En orolig omvärld

Kriget i Ukraina har påverkat socialförvaltningens verksamheter på flera sätt. Arbetet med att förbättra beredskapen för att klara olika former av samhällspåverkan intensifierades. Förvaltningen var också delaktig i frågorna kring flyktingmottagande. Det har varit viktigt att lyfta eventuell oro bland medarbetare och brukare. Sedan krigsutbrottet har intresset från gotlänningar att hjälpa till, bland annat som familjehem, ökat.

Även andra omvärldsfaktorer, som energipriser och inflation, påverkar förvaltningen. Se mer under ekonomi. Individ- och familjeomsorgen såg under 2022 inte någon ökning av försörjningsstödet trots dyrare levnadskostnader.

Pandemin

Covid-19 präglade även 2022. Under våren gick pandemin in i ett lugnare skede med minskade restriktioner. Under sommaren ökade smittspridningen igen. Kraven på munskydd återinfördes inom vård- och omsorg och har gällt sedan dess. Under hösten erbjöds vaccinationer, dos 5, till brukare inom äldreomsorg. Socialförvaltningens medarbetare erbjöds vaccination på arbetstid, både mot covid-19 och säsongsinfluensa. Året avslutades med ett ansträngt läge och högre sjuktal på grund av covid-19, säsongsinfluensa och RS-virus.

Vad brukare och patienter tycker

Under 2022 gjordes brukarundersökningar inom bland annat äldreomsorg och hemsjukvård.

Av dem som svarade framgår bland annat att:

- 97 procent tycker att de får ett bra bemötande i hemtjänsten
- 96 procent tycker att de blir bra bemötta på sitt särskilda boende
- 99 procent svarade att de var mycket nöjda eller nöjda med den hjälp de får av hemsjukvården och rehabiliteringen.

För första gången genomfördes också en så kallad brukarrevision inom beroendevården. Brukarrevisionen genomfördes av personer med egen erfarenhet av liknande verksamhet.

Resultatet kommer i början av 2023.

Nytt korttidsboende

Det nya korttidsboendet på Korpen i Visby invigdes under våren. Korttidsboendet har 40 enkelrum som alla är utrustade med badrum och tvättmaskin, liftar och tv-skärmar. Det finns också rum där boende kan pröva ny välfärdsteknik som till exempel tillsynskameror, läkemedelsautomater och automatiska sängar.

Projektet Trygg omsorg

Arbetet med att förbättra och effektivisera utskrivningsprocessen mellan slutenvård och socialförvaltningen påbörjades genom projektet Trygg omsorg i hemmet. I ett vidare perspektiv ska projektet arbeta fram samarbetsformer med inblandade verksamheter för att hitta de mest effektiva arbetsätten för en trygg omsorg i hemmet.

Terra Nova äldreboende

Under våren uppmärksammades kvalitetsavdelningens rapporter om bristande kvalitet på det särskilda boendet Attendo Terra Nova. Under sensommaren uppmärksammade media återigen brister på boendet. Under hösten togs beslut om intagningsstopp för att trygga kvaliteten för brukare och ge verksamheten möjlighet att sätta rutiner och fungerande ledning och styrning.

Sjuksköterskor i omsorgen om personer med funktionsnedsättning

En omorganisation inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning, OoF, skedde under året. Den innebar bland annat att sjuksköterskor nu är anställda i avdelningen.

Hemtjänst valfrihet

Hemtjänstleverantörerna har förändrat sina områden de är verksamma i samt även sina kapacitetstak. Detta har medfört att valfriheten för brukare har begränsats något. Anledningen till förändringen är problem med kompetensförsörjningen. Alla leverantörer inklusive Region Gotlands hemtjänst vittnar om svårigheter att finna medarbetare och att finna medarbetare med rätt kompetens.

Planeringsverktyg inom Region Gotlands hemtjänst

Region Gotlands hemtjänst införde under våren ett digitalt planeringsverktyg för att effektivisera bemanningsarbetet. Planeringsverktyget är nu infört på bredden och visar på positiva effekter. Samtliga medarbetare är nu utrustade med mobiltelefoner. I planeringsverktyget syns bland annat rutten för dagen och var kollegorna befinner sig. På det sättet kan man enklare hjälpa varandra.

Avtal med Samhall

En annan åtgärd för att motverka bristen på personal är samarbetsavtalet med Samhall som slöts under våren. Från slutet av juni har Samhall genomfört cirka 100 städningar per vecka för Region Gotlands hemtjänsts räkning. Tack vare samarbetet klarade hemtjänsten sitt uppdrag under sommaren.

Läkemedelsautomater

Under året fortsatte arbetet med att införa läkemedelsautomater hos brukare och patienter. Efter utvärdering beslutades att breddinföra automater som under våren 2023 kan erbjudas brukare med stöd inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning, hemsjukvård och hemtjänst.

Digitaliseringssamordnare

Flera av förvaltningens avdelningar, bland annat omsorgen om personer med funktionsnedsättning, har nu digitaliseringssamordnare som ska samordna insatser och utveckling kring digitalisering på respektive avdelning.

Nytt samverkansforum

Ett nytt samverkansforum med fokus på barn 6-16 år bilades och fick namnet Fossam. Syftet är att förvaltningsövergripande samverka för att i tidigt skede säkerställa att barn/unga erbjuds förebyggande insatser utifrån behov. Fossam består av representanter från grundskola, första linjen och socialförvaltningens individ- och familjeomsorg.

Ny reception

Under året påbörjades bygget av ny reception för individ- och familjeomsorgen vid Polhemsgatan i Visby. Detta medför en mer ändamålsenlig och säkrare miljö för såväl medborgare som medarbetare.

Boende för ensamkommande stängdes

Beslut fattades om att stänga boendet för ensamkommande unga vid årsskiftet 2022/2023. Detta med anledning av låg beläggning och få nya anvisningar.

Årets tjänsteman

Socialförvaltningen har många duktiga medarbetare och en av dem, Mari Bergström, utsågs till Årets tjänsteman av Tillväxt Gotland. Mari Bergström är enhetschef för stöd- och försörjningsenheten inom individ- och familjeomsorgen. Hon fick priset för sitt engagemang med att få unga personer ut i arbetslivet.

Chefsmöten

Förvaltningen införde chefsmöten för att vid några tillfällen per halvår kunna samla alla chefer för erfarenhetsutbyte och för att kunna sätta fokus på viktiga frågor. Oftast är mötena digitala och leds av socialdirektör Marica Gardell. Efter några provmöten gjordes en utvärdering och beslut togs om att permanenta mötena.

E-arkivsinförande

Socialförvaltningen började under 2022 leverera digitala socialakter från äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning till Region Gotlands e-arkiv. Tack vare övergången till en helt digital ärendehantering kan socialakterna nu levereras till e-arkivet vilket sparar både pengar, tid och miljö.

Gotland.se/senior

En särskild webbsida för Gotlands alla seniorer finns nu: [Gotland.se/senior](https://www.gotland.se/senior). Sidan samlar på ett tydligare sätt information som redan finns på [Gotland.se](https://www.gotland.se) och innehåller även nyheter riktade till målgruppen.

Studio Gul ställde ut

Dagliga verksamheten Studio Gul i Slite ställde ut fotografier i gallerian på Öster i Visby. Utställningen blev uppmärksammas av media.

Nationell media uppmärksammade lovvärt initiativ

Både TV4 och veckotidningen Allers gjorde reportage om Roma äldreboende. Medarbetarna har skapat skönhetsalongen ”Görsigfin” och förgyller tillvaron för de boende även med middagar och ”wall of fame”.

3 Förväntad utveckling

Boendesituationen

Behovet av nya omsorgsboenden är stort. Förvaltningen, liksom hela Region Gotland, ser utmaningar i att hitta byggbar mark framåt. Inom individ- och familjeomsorgen märks ett ökat behov av bostäder samtidigt som det är svårare att få tag i permanenta boendelösningar. Socialnämnden har beslutat att inrätta ett stödboende för personer med pågående skadligt bruk eller beroende och som saknar bostad. För att kunna driva boendet kommer socialnämnden att äska medel för detta av budgetberedningen.

Demografiska utmaningen

Den demografiska utmaningen med en ökad andel äldre och färre i arbetsför ålder gör att vi under de närmsta åren har fortsatt svårt med kompetensförsörjningen. Vi kommer också se ett ökat behov av bland annat hemtjänst, hemsjukvård och särskilt boende.

Förvaltningen kommer behöva fortsätta fokusera på rekrytering, bemanning och kompetens.

Ett viktigt fokus är att behålla medarbetare och skapa förutsättningar för ett friskt arbetsliv.

Försörjningsstödet väntas öka

Samhället är i en lågkonjunktur vilket innebär att de kommande åren kan bli en ekonomisk utmaning då fler förväntas ha behov av försörjningsstöd. Vidare har riksnormen för försörjningsstöd höjts.

Nya lagar

En ny socialtjänstlag väntas träda i kraft 2023/2024. Den kommer troligen innehålla förändringar i form av tidigt förebyggande arbete och insatser utan behovsprövning. Det kommer att leda till förändrade arbetssätt inom exempelvis individ- och familjeomsorgen.

Ny lagstiftning kring personlig assistans kommer i januari 2023. Den kommer ha effekt på avdelningens bedömning av vilka som har rätt till insatsen personlig assistans. Det kan förväntas att fler medborgare än tidigare kommer vara berättigade till insatsen.

Samarbeten

Samarbetet mellan avdelningar och med externa parter kommer att behöva öka. Ett exempel är hemtjänstens samarbete med Samhall. Ett annat är daglig verksamhet som tvättar åt hemtjänsten i Hemse.

Förändrat behov inom OoF

Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning, OoF, märks allt större utmaningar med brukare med stort omvårdnadsbehov eller utmanande beteende. Detta kräver hög kompetens och erfarenhet bland medarbetarna.

God och nära vård – hälsa genom hela livet

Förvaltningen, med hemsjukvården i spetsen, kommer fortsätta utveckla verksamheten mot en god och nära vård, hälsa genom hela livet, både internt och tillsammans med vårdgrannar.

Beroende

Beroendeenheten har sett ett ökat behov av insatser och detta förväntas hålla i sig under kommande år. Arbetet fortsätter med att minska höga placeringskostnader och utveckla nya insatser.

4 Måluppfyllelse samhällsperspektivet

Förvaltningens kärnverksamhet är ett viktigt bidrag för regionens måluppfyllelse.

Flera aktiviteter inom målbilden för Hälsa genom hela livet pågår exempelvis arbetet med trygg omsorg i hemmet och utskrivningsprocessen, utvecklingen av det palliativa teamet och förebyggande och hälsofrämjande insatser. Genom förändrade riktlinjerna för handläggning enligt socialtjänstlagen för social insats samt matdistribution är det numera fler som är berättigad. Båda insatserna har ökat i volym.

I syftet att skapa bättre förutsättningar för barn och unga har ett ny samverkan skapats, Fossam, för att främja skolnärvaro där samverkan sker på olika nivåer mellan socialförvaltningen (SOF), hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen (UAF).

Genom att erbjuda icke biståndsbedömda insatser ger medborgare en möjlighet att lätt kunna få råd och stöd vid behov på ett enkelt sätt och i utredningar inkluderas att fråga om hälsa och fysisk aktivitet.

Genom förvaltningens miljöplan bidrar vi till att långsiktigt påverka vår miljöpåverkan. Det är dock svårt att påverka användningen av engångsplast vår då leverantörer av tex katetrar och infusionsaggregat packar sina material i fossilplast.

Förvaltningen har under året aktivt arbetet med beredningsplaner på olika nivån för att säkra vår verksamhet under svårare förutsättningar.

4.1 Social hållbarhet

För Region Gotland innebär social hållbarhet att bygga ett tryggt och öppet samhälle för invånare och besökare. Ett jämlikt och jämställt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa. Gotland är en ö som präglas av en mångfald av uttryck och ett rikt kulturliv. En plats där människor känner tillit och förtroende för samhället och varandra samt känner sig delaktiga i samhällsutvecklingen. Ett socialt hållbart samhälle som tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget. Samhället ska tillgodose alla människors grundläggande behov, säkerställa de mänskliga rättigheterna, bidra till att alla människor är inkluderade samt anpassas och utformas utifrån de grupper som har störst behov.

01. Alla fullföljer gymnasiet och har förutsättningar för ett livslångt lärande

För socialförvaltningen innebär målet att ge gotländska ungdomar rätt förutsättningar att fullfölja gymnasiet genom att ge stöd och hjälp till ungdomar som är i behov av det. God

hälsa förbättrar chanserna till att fullfölja skolan och utbildning är en god grund för att leva ett mer hållbart och hälsosamt liv. God hälsa och ett liv fritt från våld och kränkande särbehandling förbättrar förutsättningarna för ett gott liv där individen kan utvecklas.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Kommentar:

Förvaltningen arbetar aktivt för att bidra till goda förutsättningar för att fullfölja gymnasiet genom samverkan med UAF och HSF, exempelvis genom arbetet med att främja skolnärvaron.

Arbetet med barnkonventionen fortgår och de verksamheter som primärt ej riktas mot barn har påbörjat arbete med att skapa förutsättningar för att uppmärksamma och fånga in barnens behov.

Ett viktigt bidrag till måluppfyllelse är ett ökat fokus på våld i nära relationer genom nyrekryteringar och en beslutad plan för området.

02. Befolkningen har likvärdiga förutsättningar för en god och jämlik hälsa och alla barn har goda uppväxtvillkor

För socialförvaltningen är god och jämlik hälsa lika med god kvalitet och hög patientsäkerhet. Målet kopplar också tydligt ihop med den färdplan som är framtagen för att fortsätta arbetet med omställningen mot en god och nära vård.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Kommentar:

Inom hela förvaltningen pågår arbete med Hälsa genom hela livet, dels genom information och dels genom aktiviteter som rör oss mot målbilden. Förvaltningen har ett stort fokus på hälsofrämjande aktiviteter för både brukare och medarbetare i syftet att ge alla förutsättningar för en jämlik hälsa.

Förvaltningen fortsätter arbeta med införandet av barnkonventionen som lag.

Individ- och familjeomsorgens utbud av icke biståndsbedömda insatser ger medborgare en möjlighet att lätt kunna få råd och stöd vid behov på ett enkelt och tillgängligt sätt.

Under våren har nämnden fattat beslut om ett lågtröskelboende. Syftet är att ge grundläggande förutsättningar för personer med beroendeproblematik och där andra insatser inte ger möjlighet till boende.

03. Gotland har god beredskap och förmåga att hantera samhällsstörningar

För socialförvaltningen innebär målet att ha en uppdaterad kris- och katastrofberedskap. Det handlar också om att öka de grundläggande kunskaperna i förvaltningen och utveckla vår beredskap genom erfarenheter från pandemin.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Kommentar:

Förvaltningsledningen har under året arbetat för att skapa förutsättningar kring oförutsedda händelser ex långvarig strömavbrott. Det har resulterat i tydligare frågeställningar till verksamheterna och till regionens beredskapsteam.

Med bakgrund i pandemins personalutmaningar och med fokus på el-avbrott har avdelningarna reviderat de egna planerna.

4.2 Ekonomisk hållbarhet

För Region Gotland innebär ekonomisk hållbarhet att skapa tillväxt på ett balanserat sätt i nyttjandet av resurser. Genom ökad attraktionskraft, höjd utbildningsnivå, innovativa idéer och samverkan skapas förutsättningar för tillgång till arbetskraft med rätt kompetens på lång sikt och därmed en ekonomisk tillväxt.

Vidare är ett bra näringslivsklimat, goda kommunikationer, tillgång till ett varierat utbud av bostäder och en väl utbyggd infrastruktur viktiga förutsättningar för att hela Gotland ska fortsätta att utvecklas positivt och nå en ökad befolkningmängd.

04. Ökad befolkning i arbetsför ålder

Ingen prioriterad aktivitet till detta mål då det inte anses utgöra en viktig förflyttning för förvaltningen. Förvaltningen ser att det finns aktiviteter kring att se över arbetsuppgifter som kan matcha personer som idag har svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden.

Bedömning

Ej utvärderad

Kommentar:

Förvaltningen bidrar till måluppfyllelse genom att flera avdelningar arbetar aktivt för att förlänga arbetslivet genom att erbjuda visstids- och timanställningar till pensionärer. Samt att genom APT och i ledningsgrupper lyfta vikten av att vara en god ambassadör för Gotland för att locka hit fler personer i arbetsför ålder.

05. Det finns goda förutsättningar för att starta, driva och utveckla hållbara företag på hela Gotland

Ingen prioriterad aktivitet till detta mål då det inte anses utgöra en viktig förflyttning för förvaltningen. Förvaltningen har inarbetade strukturer för att kommunikation och uppföljning av de företag som är aktiva inom socialnämnden kärnuppdrag.

Bedömning

Ej utvärderad

Kommentar:

Förvaltning bidrar till måluppfyllelse genom branschråd för särskilda boende, hemtjänst och omsorg om funktionshindrade förs en återkommande dialog med förvaltningens

privata utförare. Dialogen har under året varit fokuserad på hantering av Covid-19, avvikelshantering, nya lagstiftningar och utskrivningsprocessen.

Branschråden syftar till att dela information och dela med sig av goda exempel och bidra till verksamhetsutveckling.

06. Det finns goda förutsättningar för ett offensivt bostadsbyggande över hela ön

Ingen prioriterad aktivitet till detta mål då det inte anses utgöra en viktig förflyttning för förvaltningen. Förvaltningen tar årligen fram nya prognoser för planeringen av nya boende för socialförvaltningens grupper. Genom att vara en aktvsamarbetspart förväntas förvaltningen att kunna bidra till måluppfyllelse.

Bedömning

Ej utvärderad

Kommentar:

Förvaltningen bidrar till måluppfyllelse genom en aktiv och långsiktig planering av boende för förvaltningens målgrupper. En processkarta är framtagen som beskriver processen från att behov uppstår av ett särskilt boende (säbo eller gruppboende) till det att byggnad finns klar för inflyttning.

4.3 Ekologisk hållbarhet

Region Gotlands arbete ska möjliggöra för boende, besökare och verksamheter på Gotland att bli klimatneutrala, i linje med nationella mål baserade på FN:s Parisavtal. Det innebär kontinuerliga utsläppsminskningar av växthusgaser genom omställning till förnybar energi och energieffektivisering. Vidare ska Region Gotland arbeta för ett rent grundvatten och en levande Östersjö samt bidra till giftfria kretslopp. Den cirkulära ekonomins betydelse ska öka och naturen ska brukas så att ekosystemtjänsterna värnas och öns biologiska mångfald säkras.

07. Gotlands klimatavtryck minskar

För socialförvaltningen innebär målet att fortsatt arbeta med miljöfrågor genom att bidra till minskad användning av engångsartiklar, hållbara transporter och miljömedvetna val i vardagen.

Att fortsätta arbeta mot ett mer digitalt arbetssätt, som leder till fortsatt minskat resande ser förvaltningen också som ett viktigt bidrag till minskade koldioxidutsläpp.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Kommentar:

Arbetet utifrån förvaltningens miljöplan pågår. Fokus har lagts på att inventera och minska plastanvändandet i verksamheterna. Planen fortsätter.

08. Tillgången till vatten av god kvalitet är långsiktigt säkrad

Ingen prioriterad aktivitet till detta mål då det inte anses utgöra en viktig förflyttning för förvaltningen.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Kommentar:

Frågan lyfts i alla de byggnadsprojekt som socialförvaltningen genomför tillsammans med Teknikförvaltningen. I de senaste nybyggnadsprojekten, exempelvis ny gruppbofastad, kommer en dagvattentank att installeras för att kunna bevattna grönområdet/trädgården. På detta sätt kan socialförvaltningen till viss del bidra till måluppfyllelse

09. Hållbara val bidrar till ansvarsfullt samhällsbyggande som minskar belastningen på ekosystemen

Ingen prioriterad aktivitet till detta mål då det inte anses utgöra en viktig förflyttning för förvaltningen.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Kommentar:

Frågan lyfts i alla de byggnadsprojekt som socialförvaltningen genomför tillsammans med Teknikförvaltningen. I de senaste nybyggnadsprojekten, exempelvis ny gruppbofastad, kommer en dagvattentank att installeras för att kunna bevattna grönområdet/trädgården. På detta sätt kan socialförvaltningen till viss del bidra till måluppfyllelse

5 Måluppfyllelse verksamhetsperspektivet

Förvaltningen har under året bidragit till regionens utveckling och måluppfyllelse utifrån verksamhetsperspektivet.

Förvaltningen har ökat fokus på våld i nära relation genom nyrekryteringar, utbildningar och kompetenshöjande insatser, organisationsförändring och översyn av rutiner och processer för förbättrad samverkan. En plan för arbetet beslutades i socialnämnden under hösten 2022. Detta i syfte att öka kunskap samt förenkla och förbättra kontakten och insatserna för medborgarna.

Brukardelaktighet har varit en viktig del av förvaltningens arbete under lång tid. I arbetet med Hälsa genom hela livet lyfts detta på nytt genom att sätta patient- och brukarperspektivet i fokus i förändringsarbeten.

Vi fortsätter att utveckla våra digitala tjänster så vi blir mer tillgängliga för medborgarna genom utvecklandet av ett flertal digitala tjänster och informationsvägar i syfte att underlätta kontakten med och informationen till medborgarna, andra aktörer och samverkanspartners.

I flera utvecklingsarbeten som genomförts har vi utformat våra tjänster tillsammans med våra brukare och användare.

Genom en organisations förändring i hemtjänsten var en ny roll skapats Teamledare. Teamledaren är ”spindeln i nätet”, och som har kontakterna med såväl brukare, anhöriga som sjukvård och andra aktörer som har påverkan på medborgares vardag.

Arbetet med barnkonventionen pågår inom förvaltningen och har lyfts på branschråden. Inom flera avdelningar ingår nu barnkonventionen som en del i introduktionsprogrammet för nyanställda.

5.1 Kvalitet

För Region Gotland innebär kvalitet att vi skapar värde tillsammans med dem vi är till för. Regionens processer är värdeskapande, effektiva, rättssäkra, transparenta, och förebyggande. De bidrar därmed till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

För att klara utmaningarna i välfärden är regionen en modig organisation med ett intensifierat utvecklingsarbete genom systematiskt kvalitetsarbete, ständiga förbättringar, digitalisering, innovationer och förnyelsesprång.

10. Alla som nyttjar Region Gotlands tjänster upplever att det är lätt att komma i kontakt med berörd verksamhet inom regionen

För socialförvaltningen innebär målet fortsatt arbete med tillgänglighet, bemötande och information.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Kommentar:

Vi fortsätter att utveckla våra tjänster så vi blir mer tillgängliga för medborgarna genom utvecklandet av ett flertal digitala tjänster och informationsvägar i syfte att underlätta kontakten med och informationen till medborgarna, andra aktörer och samverkanspartners.

Utvecklingen sker tillsammans med brukarna och medborgarna.

11. Alla som nyttjar Region Gotlands tjänster kan vara medskapande och blir respektfullt bemötta

För socialförvaltningen innebär detta att i ökad omfattning involvera och föra dialog med brukare, klienter, patienter och anhöriga både rörande den enskildes vård och omsorg, och i den löpande verksamhetsutvecklingen.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Kommentar:

Förvaltningen bidrar till måluppfyllelse genom att ta till vara förbättrings och utvecklingsförslag samt hanteringen av avvikelser och synpunkter.

Arbetsmetoder för att stärka individens roll används och syftar till att belysa varje enskild individs förmåga och möjligheter.

Brukare och medborgare tas med i olika utvecklingsarbetet och remissvar.

12. Hög kvalitet och effektiva processer i verksamhet och tjänster säkras genom ständiga förbättringar, digitalisering, innovation och förnyelsesprång

För socialförvaltningen innebär hög kvalitet att vi följer socialnämndens ledningssystem för kvalitet. Att varje aktör inom nämndens ansvarsområde ser sin roll i kvalitetsarbetet och att detta säkras genom tydliga uppdrag och uppföljning av verksamheten och den vård och omsorg som ges den enskilde. För att erbjuda tjänster av hög kvalitet behövs ett pågående förbättringsarbete, en öppenhet för nya möjligheter och en stor vilja att förändra.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Kommentar:

Förvaltningen har ökat fokus på våld i nära relation genom nyrekryteringar, utbildningar och kompetenshöjande insatser, organisationsförändring och översyn av rutiner och processer för förbättrad samverkan. En plan för arbetet beslutades i socialnämnden under hösten 2022.

Genom en organisations förändring i hemtjänsten var en ny roll skapats Teamledare. Teamledaren är ”spindeln i nätet”, och som har kontakterna med såväl brukare, anhöriga som sjukvård och andra aktörer som har påverkan på medborgares vardag.

Digitala möten används i stor utsträckning, men har under året kompletterats av fysiska möten samt hybridmöten. Det ses en tydlig ökat digital kompetens som möjliggör goda möten i olika former. Personliga mobiler i hemtjänsten bidrar till och skapar nya möjligheter för informationsdelning samt stimulera användare driven utveckling.

5.2 Medarbetare

Region Gotland är en modig organisation som klarar omställning och förändring. Vi är en tillitsbaserad organisation där engagerade ledare och medarbetare är avgörande för att nå resultat för dem vi är till för. Medarbetarna upplever ett gott ledarskap präglat av dialog och förankring. Alla ser sin del i helheten och bidrar aktivt till positiva resultat i verksamheten. Vi är tillsammans goda ambassadörer för Region Gotland.

13. Region Gotland präglas av en tillitsbaserad kultur

För socialförvaltningen innebär målet att fortsätta arbeta med vårt gemensamma organisationskulturarbete på ett tydligt och systematiskt sätt. Detta arbete bedrivs bland annat inom ramen för den förändringsresa som pågår inom förvaltningen där arbetet fokuserar på intern samverkan, arbetsätt, organisation och kommunikation. Aktiviteterna utgår även från kompetensförsörjningsplanen.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Kommentar:

Samtliga avdelningar arbetar med att lyfta förändringar på arbetsplatsträffar som ger möjlighet för medarbetare att på ett tidigt stadium involveras i förändringsarbetet. Arbetet fortsätter med att skapa ramar inom respektive verksamhet som möjliggör för alla medarbetare att ta initiativ och visa engagemang i sitt dagliga arbete. Resultatet i medarbetarundersökningen visar att 74 procent upplever att deras chef involverar dem när beslut ska fattas som påverkar dem och deras kollegor. Målet i verksamhetsplanen är 70 procent. Under 2022 har 1/3 av förvaltningens chefer deltagit i regionens utbildning i tillitsbaserat ledarskap, resterande del kommer genomgå utbildningen under 2023.

14. Region Gotland lyckas kompetensförsörja genom aktivt och strategiskt arbete

För socialförvaltningen innebär målet att arbeta med arbetsmiljöfrågor, effektivisera bemanning och ha rätt kompetens på rätt plats, samt att bemöta både befintliga och framtida medarbetare med respekt och tillit ökar attraktionskraften. Hur bemannar vi bäst? Genom strategiskt hållbar bemanning får vi syn på var vi utnyttjar resurserna bäst, och i förlängningen kan det leda till ett minskat beroende av tillfällig personal.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Kommentar:

Förvaltningen bedriver ett målmedvetet kompetensförsörjningsarbete i enlighet med kompetensförsörjningsplanen. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för medarbetare inom omvårdnad och omsorg har ökat och nått målnivån för året, detsamma gäller för andelen medarbetare som kan rekommendera förvaltningen som arbetsgivare. Omsättningen bland enhetschefer har minskat jämfört med föregående år medan andelen grundutbildade inom äldreomsorgen har ökat tack vare äldreomsorgslyftet, vilket är i linje med förväntningarna. Andelen arbetande efter 65 års ålder ligger kvar på en låg nivå, vilket behöver utvärderas och följas upp framgent. Förvaltningen har ett större antal stora chefsområden än målnivån för året och det pågår därför översyner inom berörda avdelningar för att minska andelen stora chefsområden under kommande år. Lönespridningen behöver ökas ytterligare, trots de omfattande satsningar som gjorts de senaste åren. Lönespridningen hämmas av att ingångslönerna trycks upp på grund av svårigheten att rekrytera.

Inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning pågår ett partsgemensamt utvecklingsarbete i syfte att stärka bemanningssituationen inom verksamheterna. Utvecklingsarbetet kommer fortsätta under 2023.

Under året har förvaltningens egenregi utbildat 80 nya undersköterskor inom äldreomsorgslyftet. Därtill har satsningen omfattat 31 nya specialistundersköterskor samt 13 chefer som fördjupat sig i ledarskapsutbildning via Uppsala universitet. Under hösten har ytterligare 40 boendeassistenter påbörjat sin undersköterskeutbildning och till våren startar den sista omgången inom äldreomsorgslyftet med 40 blivande undersköterskor.

15. Region Gotland är en hälsofrämjande organisation där det aktiva förebyggande arbetsmiljöarbetet är i fokus

För socialförvaltningen handlar arbetsmiljöarbete ofta om att förebygga ohälsa och olycksfall i den fysiska och psykosociala arbetsmiljön. Att arbeta hälsofrämjande är ett mer

offensivt arbetssätt. Förvaltningen behöver fokusera på friskfaktorer, sådant som får medarbetare att trivas och må bra, såväl hemma som på arbetet och som stimulerar till trivsel, utveckling och prestation.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Kommentar:

Förvaltningens ledningsgrupp har tillsammans med förvaltningens samverkansgrupp, utifrån resultatet i medarbetarundersökningen, tagit fram fyra prioriterade utvecklingsområden: konflikter, informationsdelning, stress och att arbeta med resultatet. Vid en jämförelse med 2021 kan konstateras att förvaltningen tagit kliv framåt på samtliga uppmätta index i undersökningen, men också att den upplevda stressen och bristen på återhämtning hos medarbetare och chefer, till stor del orsakad av en svår bemanningssituation, behöver ges fortsatt hög prioritet kommande år. Frisknärvaron har fått en avtagande tendens under hösten, mycket på grund av den ökade spridningen av Covid-19 i samhället. Den ackumulerade sjukfrånvaron är därför högre i år än föregående år, främst orsakad av en högre korttidsfrånvaro. Samtliga avdelningar har under året arbetat med de fyra prioriterade områdena från medarbetarundersökningen och även gjort åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Bland annat har enheter utvecklat nya arbetssätt, gått igenom det regiongemensamt framtagna APT-materialet för att motverka konflikter, skapat förstärkt stöd till chefer och även minskat vissa stora chefsområden för att säkra ett tillgängligt ledarskap samt vidtagit skyddsåtgärder mot Covid-19 för att minska risken för smittspridning. Ett särskilt statsbidragsfinansierat återhämtningsprojekt med fokus på god hälsa och ett hållbart arbetsliv har genomförts i samarbete med hälso- och sjukvårdsförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen. En stor del av de genomförda aktiviteterna kommer fortsätta under 2023.

6 Kvalitetsberättelse

Skapa värde med kunder och intressenter

Förvaltningen har en god grund att bygga på i arbetet med att skapa värde för de som har behov av våra tjänster. Utredning och verkställighet av insatser bygger på individens behov och önskemål om utförande av insatser. Våra brukare är enligt brukarundersökningarna nöjda med våra insatser.

		2018	2019	2020	2021	2022
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren trivs alltid på sin dagliga verksamhet, andel (%)	Gotland	86	-	85	-	85
> Brukarbedömning barn- och ungdomsvård IFO - helhetssyn, andel (%)	Gotland	82	100	75	60	81
> Brukarbedömning barn- och ungdomsvård IFO vårdnadshavare - helhetssyn, andel (%)	Gotland	91	85	82	90	84
> Brukarbedömning ekonomiskt bistånd IFO - helhetssyn, andel (%)	Gotland	82	89	100	96	-
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)	Gotland	-	83	-	66	-
> Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	Gotland	93	91	92	-	92
Brukarbedömning servicebostad LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel (%)	Gotland	-	84	-	87	-
> Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	Gotland	85	89	90	-	85

<https://kolada.se/verktyg/frisojning/?kpis=44269,44287,92945,92955,92974,93092,93103,93108&years=30195,30196,30197,30198,30199&municipal=16624&rows=municipal.kpis&visualization=bar-chart&scale=red-yellow-green&interval=25,50,25&focus=16624>

*Grönt 25% (bästa i riket), Gult 50% (mitten av riket), Rött 25% (sämst i riket)

Det är viktigt att förvaltningen fortsätter arbeta med delaktighet och ger möjlighet till påverkan i förändringsprocesserna då detta är ett arbete som alltid kan bli bättre.

Leda för hållbarhet

Vår största utmaning för att ha en hållbar verksamhet är kompetensförsörjningen. Kraven på kompetens ökar och behovet av våra tjänster ökar parallellt med en demografisk utveckling som inte möjliggör att bara fortsätta i samma spår. Förvaltningen jobbar strategisk med rekryterings och bemanningsfrågor, kompetensutveckling och förutsättningar i ledarskapet.

Under året har arbetet kring våld stärkts. Dels genom en utvecklingsledare och dels genom tjänster för utredning och utförande av insatser. Våld är ett ökande problem och kommer vara en stor utmaning för samhället framöver. Under året har socialnämnden beslut om en plan för arbetet. En stor del av planen är kompetensutveckling för alla medarbetaren för att öka kunskapen om vad våld är i syftet att kunna upptäcka våld i nära relationer tidigare. Arbetet kommer fortsätta enligt plan 2023 och området behöver stärkas ytterligare för att kunna möta behoven.

Förvaltningen har under året fått stora statsbidrag framförallt riktad till äldreomsorgen. Statsbidragen är en möjliggörare och har används för att höja kvalitet i verksamheterna och skapa bättre förutsättningar. Både privat och egen regi tar del av statsbidragen. Den största delen av bidragen används till kompetensutveckling och fortbildning. Vi ser en utmaning i att statsbidragen inte riktas till alla förvaltningens verksamhetsområde. Omsorgen om personer med funktionsnedsättning skulle behöva liknande satsningar för att stärka kvalitet och kompetens

Krisberedskap och hantering av extraordinära händelser arbetas med kontinuerlig och alla avdelningar har reviderat handlingsplaner och rutiner för att skapa hållbarhet med ändrade förutsättningar. Detta är ett stort och viktig arbete som kommer fortsätta under de kommande åren.

Involvera motiverade medarbetare

Medarbetarnas och kundernas delaktighet i förändringsarbete är nyckeln till en fungerande verksamhet. Medarbetarna lyfter sina förbättringsförslag till APT eller genom andra strukturerade arbetssätt för att direkt kunna påverka den egna verksamheten. Förvaltningen har även en e-tjänst där förbättringsförslag kan lyftas till en mer övergripandenivå. En avdelning har anordnat en Boost-dag i syftet att dela goda exempel inom verksamheten.

Förbättra verksamheten och skapa innovationer

Synpunkter och avvikelser har haft ett stort fokus under 2022. Utifrån har fokus varit riktad mot särskilt boende, men inom förvaltningen har vi arbetat med att se över och förbättra vår hantering inom alla insatsområdena. Arbeta har gjorts internt och i dialog med privat utförare. Synpunkter och avvikelser är viktiga verktyg i förbättringsarbetet, men det förutsätter en tydlig struktur för hur de hanteras och återkopplas till rapportören. Arbetet kommer fortsätta under 2023.

Digitaliseringen är tydlig i alla verksamheter. En viktig förändring är att i arbetet är vi nu ser en helhet kring digitaliseringen. Det skapas system och struktur för att arbeta med digitala stöd för brukare och medarbetare, och digitaliseringen sker inte bara i form av projektsatsningar. En bredare och mer helhetlig digitalisering bidrar till förbättrad delaktighet och kommunikation och möjligheter att nå ut till brukare och personal. Detta har skapat både lust och möjlighet att testa nya möjligheter och bidrar till att vi får verksamheter som är i ständig utveckling.

Utveckla värdeskapande processer

Våra brukare är till stor del nöjda med våra verksamheter och står sig bra i jämförelse med riket (se resultat i brukarundersökningen). Att skapa värde för de vi är till för handlar om information, förväntningar och innehåll i de tjänster och insatser vi erbjuder. Under året har en stor satsning gjorts för att nå ut med information till våra seniorer genom www.gotland.se/senior. Inom flera avdelningar har information till målgruppen varit i fokus för att skapa ett större värde och underlätta den enskildes delaktighet i processerna.

Avdelningarna ser över sina arbetssätt och ändrar i syftet att skapa mer effektiva och rättsäkra processer. Detta har gjorts genom brukarrevision, brukarråd och kvalitetsråd, samt genom utvecklandet av e-tjänster och ökad tillgänglighet.

För att säkra att utvecklingen av våra verksamheter uppnår önskade effekter är målet alltid att brukare och målgruppen inkluderas i förändringsarbete. Under 2022 har det varit genom utformning av nya lokaler, remissvar, utveckling av e-tjänster, arbetssätt som tar tillvara med enskildes möjligheter (signs of safety),

Förvaltningen är en aktiv samarbetspart i regionen och bidrar till utvecklande av effektiva och värdeskapande processer i samverkan. Exempelvis har det under året skapats ett nytt samverkansforum avseende barn 6-16 år har nu bildats och fått namnet Fossam. Detta i syfte att förvaltningsövergripande samverka för att i ett tidigt skede säkerställa att barn/unga erbjuds förebyggande insatser utifrån behov. Fossam består av representanter från grundskola, första linjen samt individ- och familjeomsorg

Basera beslut på fakta

Vi arbetar för att ge politiken goda och faktabaserade underlag till beslut. En förutsättning för detta är god planering. Tyvärr är inte detta möjligt i alla lägen på grund av korta remisstider, fördröjningar i interna processer och personalbrist.

I utredningen och förslag till nya lag för socialtjänsten, Framtidens socialtjänst, lyfts den evidensbaserade verksamheten fram. Historisk har inte socialtjänsten underbyggt sina val insatser med forskning och evidens, men vi står i ett skifte. Arbetet med kvalitetsregister och verksamhetsförlagd forskning börjar växa. Gotland är en liten aktör i detta sammanhang och det är viktigt att vi bevakar den nationella utvecklingen.

Några exempel på förändringsbeslut som tagits baserad på faktaunderlag är stängning av boende för ensamkommande, boendeplatser för hemlösa med pågående missbruk,

6.1 Verksamhetsresultat

Brukarupplevelser

Under 2022 har brukarundersökningar genomförts inom flera av socialförvaltningens insatsområden. Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? är Socialstyrelsens rikstäckande enkätundersökning av äldres uppfattning om kvaliteten i hemtjänsten och på äldreboende. Socialförvaltningen har i samarbete med Sveriges kommuner och Regioner (SKR) genomfört brukarundersökningar inom daglig verksamhet och sysselsättning, missbruk och beroende, barn och unga 13 år och äldre, vårdnadshavare till barn och unga, placerade barn och unga i familjehem och HVB. Kvalitet- och utvecklingsavdelningen har för fjärde gången genomfört en egen brukarundersökning på Korttidsenheten. En egen brukarundersökning har också genomförts inom hemsjukvården.

Resultaten återkopplas till verksamheterna och kommer att redovisas på branschråd för olika insatsområden där både utförare i egen och privat regi möts. Sammanställning av brukarundersökningarna 2022 redovisas i bilaga 9.1.

Personalkontinuitetsmätning

En mätning av personalkontinuiteten har under gjorts inom hemtjänsten under hösten. Mätningen har gjorts inom samtliga hemtjänstutförare på Gotland. Mätningen genomförs under en 14-dagarsperiod under oktober månad. Mätningen görs hemma hos respektive brukare genom att personalen på en blankett noterar sin närvaro vid varje tillfälle.

Nedan följer resultatet som visar hur många individer man som brukare möter under en tvåveckorsperiod. Siffrorna går nedan att jämföra med både liknande kommuner och riket.

	2018	2019	2020	2021	2022
Gotland	12 (Kvinnor 11, Män 12)	12 (Kvinnor 12, män 12)	12	11 (11 kvinnor, 12 män)	14 (13 kvinnor, 14 män)
Alla kommuner (ovägt medel)	15	16	15	16	16

Gotland har över tid visat på stabilt resultat men har för 2022 visat ett sämre resultat men ändå fortsatt bra resultat i förhållande till alla kommuner (ovägt medel). Förändringen i resultatet kan kopplas till bemanningssvårigheter.

Vårdhygien

- Under 2022 har 86 nya hygienombud inom socialförvaltningen utbildats.
- Tre lokala nätverksträffar för hygienombud inom SOF har genomförts under året. Nätverksträffar är uppdelade vid två tillfällen per gång uppdelat för hygienombud på särskilt och ordinärt boende.

Följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler (BHK)

Följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler (BHK) ska mätas inom socialförvaltningen 4 gånger per år, varav en mätning är nationell och tre regionala. Mätningen utförs genom observationer alternativt via självskattning. Observationsmätning utförs av hygienombud genom iakttagelser av följsamhet till BHK av medarbetare vid vårdtagarnära arbete som omvårdnad, undersökning eller behandling. Mätning via observation ska utföras i första hand, om observation inte går att utföra (till exempel vid ensamarbete) ersätter mätning via självskattning. Vid självskattning värderar enskild arbetstagare sin egen följsamhet till BHK vid vårdtagarnära arbete.

Under 2022 utfördes tre stycken BHK-mätningar. All registrering av mätvärden av basala hygienrutiner och klädregler (BHK) sker i SKR:s ppm-databas.

Resultat av följsamhetsmätning basala hygienrutiner och klädregler (BHK) inom SOF

Nationell mätning: Observationsmätning utförd av hygienombud. Mätning via självskattning inkluderas inte.

Regional mätning: Mätning både via observation/självskattning. De verksamheter som inte kan utföra observation deltar inte i den nationella mätningen utan deltar i regional mätning under samma tidsperiod.

God vård i livets slut

För att följa och utveckla kvaliteten på den vård och omsorg som ges personer i livets slut registreras dödsfall i Svenska palliativregistret.

Resultat	2020	2021	2022	Riket 2022	Mål Socialstyrelsen
Dokumenterad munhälsobedömning	47%	59%	59%	54%	90%
Utförd validerad smärtskattning	49%	63%	62%	64%	100%
Dokumenterat brytpunktssamtal	68%	81%	79%	79%	98%
Ordinerad injektion av läkemedel mot ångest	80%	92%	88%	95%	98%

Resultaten ligger i nivå med tidigare år och i stort i nivå med övriga riket, men under Socialstyrelsens uppsatta målnivåer.

Förebyggande arbetssätt

Senior alert kvalitetsregister används stöd till ett förebyggande arbetssätt inom särskilda boende, bostad med särskild service, korttidsboende och hemsjukvård.

Resultat	2020	2021	2022
Antal individer som erhållit riskbedömning (samtliga verksamheter)	835	887	810
Andel riskbedömningar med identifierad risk inom något område	95%	95%	94%
Andel individer med risk med åtgärdsplaner	87%	89%	92%
Andel individer med risk som fått planerade åtgärder utförda	69%	74%	68%

Resultatet visar att antal individer som erhållit riskbedömningar minskat jämfört med föregående år. Andel insatta förebyggande åtgärder samt uppföljningar för de individer som erhållit riskbedömning har också minskat något sedan föregående år.

Resultaten från den nationella punktprevalensmätning av trycksår som skedde i november visar att andel trycksår ökat sedan föregående år. Andelen trycksår i särskilt boende är lägre än föregående år, men högre än riket. Hemsjukvården är högre än riket och har ökat något än föregående år. Korttidsenheten har ökat under 2022.

Verksamhet	Andel trycksår 2020	Andel trycksår 2021	Andel trycksår 2022	Andel trycksår riket 2022
Särskilt boende	11%	10%	8%	6,4%
Korttidsenhet	8%	0%	6%	9,4%
Hemsjukvård	10%	9%	10%	5,1%

Analys av resultaten visar att Gotland har en något lägre andel allvarliga sår jämfört med riket och att mer än hälften av de registrerade trycksåren (54 procent) är så kallade kategori 1, det vill säga en hudrodnad till följd av tryck.

Kategori (1-4)	Andel Gotland 2021	Andel Gotland 2022	Andel Riket 2022
1	56%	54%	45%
2	22%	29%	31%
3	18%	13%	14%
4	4%	4%	10%

1. Rodnad som inte bleknar vid tryck. Kvarstående missfärgning, hel hud.
2. Delhudsskada som involverar epidermis och/eller dermis. Ytligt sår, avskavning av hud eller blåsa.
3. Fullhudsskada (involverar epidermis, dermis och subkutis). Sår ned till men inte genom fascian.
- 4 Fullhudsskada. Sår med vävnadsnekros eller skada av muskler, ben eller stödjevävnad.

God vård vid demenssjukdom

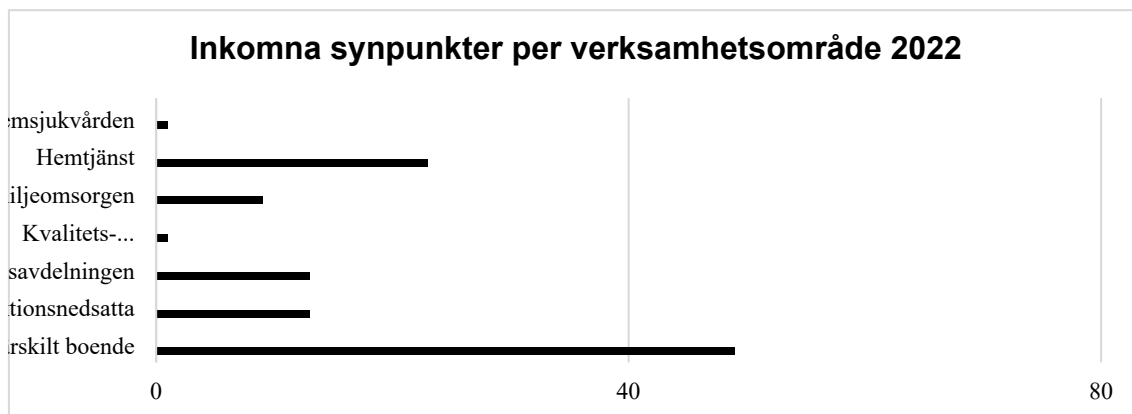
Som stöd för ett strukturerat arbetssätt vid vård och omsorg av personer med demenssjukdom på särskilda boende används Register för beteendemässiga och psykisk symtom vid demens, BPSD. Genom registret skapas möjlighet till ett bättre omhändertagande på individnivå samt utvecklingsarbete på verksamhetsnivå.

Kvalitetsindikatorer	2020	2021	2022	Riket 2022
Läkemedel-olämpliga				
Andel personer som har olämpliga läkemedel-Haloperidol (ex Haldol)	5%	3%	3%	2%
Andel personer som har olämpliga läkemedel-Risperidon (ex Risperdal)	21%	21%	16%	22%
Andel personer som har olämpliga läkemedel-Zopiklon (ex Zopiklon)	17%	14%	10%	20%
Andel personer som har olämpliga läkemedel-Hydroxizin (ex Atarax)	4%	3%	2%	1%
Andel personer som har olämpliga läkemedel-Oxazepam (ex Sobril)	25%	25%	18%	33%
Andel personer som har läkemedel-Paracetamol (ex Alvedon)	82%	82%	84%	73%
Symtomlindrande läkemedel				
Andelen personer med Alzheimers sjukdom som har symtomlindrande demensläkemedel	42%	40%	35%	61%
Smärtfrihet				
Andel personer som verkar smärtfria	76%	73%	73%	72%
Teamarbete				
Registreringar där arbetet skett i team	37%	35%	83%	69%

Resultat visar att individer på Gotland erhåller en liknande eller lägre förskrivning av lugnande/ångstdämpande läkemedel i jämförelse med riket. Personer med Alzheimers sjukdom får i lägre grad symtomlindrande demensläkemedel i jämförelse med riket. Andelen har minskat något sedan föregående år. Andel personer som bedöms smärtfria är oförändrad sedan föregående år och i nivå med riket. Andel registreringar där arbetet med skattning/planering/ uppföljning skett i tvärprofessionella team genom hela processen ligger över riket. Att samtliga yrkesprofessioner i teamet deltar i alla delar är ett förbättringsområde.

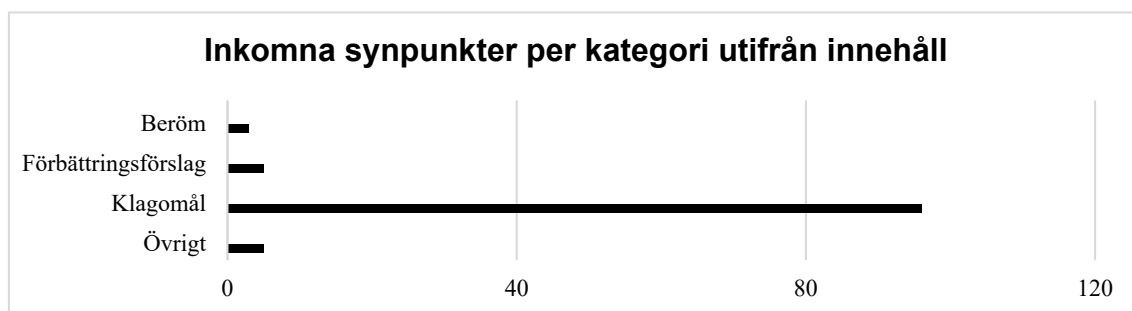
6.2 Inkomna synpunkter

Under 2022 har det inkommit 109 synpunkter som registrerats i förvaltningens ärendehanteringssystem (år 2021 inkom 86 synpunkter). 96 synpunkter avser klagomål, 5 synpunkter avser förbättringsförslag, 3 synpunkter avser beröm och 5 synpunkter inryms i kategorin övrigt. 89 personer av de som inkommit med synpunkter har lämnat kontaktuppgifter och 20 har valt att vara anonyma. 63 av de registrerade synpunkterna avser verksamheter i förvaltningens egen regi, 46 avser verksamheter som drivs i privat regi. I tabellen nedan presenteras synpunkterna fördelade på verksamhetsområde, oavsett regiform.

2022-12-28

Antalet inkomna synpunkter skiljer sig åt mellan de olika verksamhetsområdena. En övervägande del av de inkomna synpunkterna gäller verksamhetsområdet särskilt boende (49 stycken). Flertalet av dessa (17 stycken) avser klagomål på ett specifikt särskilt boende som under året uppvisat konstaterade brister i sin verksamhet i samband med uppföljningar som förvaltningen har gjort.

Det registreras fler synpunkter som avser klagomål än synpunkter som avser beröm. Synpunkterna som avser beröm innehåller utlåtanden om att personalen gör ett bra jobb och har ett gott bemötande. Synpunkterna som avser klagomål innehåller till exempel beskrivningar av brister i bemötande, bemanning, omvårdnad samt bristande information från enheten/verksamheten. Synpunkter i kategorin övrigt har under året avsett synpunkter och frågor gällande individärenden. Ett exempel på förbättringsförslag som inkommit till utförare inom individ- och familjeomsorgen är att rusta upp lokal/miljö/möbler.

Samtliga klagomål har hanterats enligt Region Gotlands riktlinjer för synpunktshantering. Respektive avdelning och enhet/verksamhet ansvarar för utredning av inkomsten

synpunkt och återkoppling till synpunktslämnare. Analys och eventuella åtgärder sker främst inom den verksamhet/enheten som synpunkten är ställd till. Kvalitets- och utvecklingsavdelning följer förvaltningens synpunktshantering och säkerställer arbetsgången

I separat redovisning finns tre synpunkter som inkommit till förvaltningen under verksamhetsåret och information om hur de har hanterats/vilka åtgärder som vidtagits.

Analys och eventuella åtgärder

Antalet registrerade synpunkter som inkommit till socialförvaltningen har ökat i jämförelse med tidigare år. Det ökade antalet syns främst i synpunkter ställda till verksamhetsområdet Särskilt boende och det går att se samband mellan synpunkternas innehåll och aktuella händelser under det gångna året. Att lämna en synpunkt kan vara svårt för den enskilde på grund av rädslan för att personal ska tycka illa om en. Under året har det varit stort fokus på särskilda boende vilket kan ha bidragit till att sänka tröskeln för den enskilde. En annan orsak kan vara att synpunkter inte hanterats/besvarats direkt av verksamheten i samma omfattning som tidigare år, varför en skriftlig synpunkts registrerats till förvaltningen.

Det registreras fler synpunkter som avser klagomål än synpunkter som avser beröm. Det kan också bero på att det är fler synpunkter avseende klagomål än beröm. Det kan också bero på att beröm inte registreras som skriftliga synpunkter i samma utsträckning som klagomål. De registrerade synpunkterna är, oavsett kategori, en viktig del i förvaltningens uppföljnings- och förbättringsarbete. Det är därför av stor vikt att förvaltningen ständigt arbetar för att uppmärksamma synpunkter och lämna ut information om möjligheten att lämna synpunkter.

Då synpunkterna är ställda till olika verksamheter och avser skilda ärenden är det svårt att dra övergripande slutsatser gällande eventuella samband i innehåll. Det är av största vikt att inkomna synpunkter hanteras och analyseras i den egna verksamheten för att synliggöra eventuella samband. Kvalitets- och utvecklingsavdelningen följer upp såväl enskilda verksamheter som insatser och hela verksamhetsområden, utifrån inkomna synpunkter.

Några av de synpunkter som inkommit under året har berört flera verksamhetsområden och då hanterats av verksamheter gemensamt, som en del i pågående arbete för att tydliggöra förvaltningens rutiner för synpunktshantering. Samtliga registrerade synpunkter följs upp i syfte att säkerställa att de tas tillvara av verksamheterna, att åtgärder vidtas vid behov samt att synpunktslämnare får återkoppling inom utsatt tid.

6.3 Samverkan

Här följer en kort sammanställning till samverkansledningen utifrån respektive uppdrag 2022. Uppdraget rör de tre samverkansområdena barn och unga, vuxna och äldre samt psykisk hälsa.

6.3.1 Samverkansområde Barn och unga

Med utgångspunkt i den inventering av stöd riktat till åldersgruppen 0-5 år och blivande föräldrar inom regionen som färdigställdes föregående år tog en arbetsgrupp fram olika exempel som synliggjorde ett flertal utvecklingsbehov. Inventeringen visade på att en

mängd insatser finns, men att det saknas en röd tråd och samordningen behöver bli bättre. För att förenkla, förtydliga och samla informationen har ett arbete gjorts på 1177.se samt gotland.se med att gotlandsanpassa, länka samman och öka möjligheten att navigera till nationell kunskap. Ett förslag på samlingsida på 1177.se till småbarnsfamiljen och blivande föräldrar på Gotland har tagits fram och ska testas på en referensgrupp med familjer. För att stödja styrning och arbetet med koordinering kring målgruppen 0-5 år har en samordnad ledningsgrupp bildats under året som möts regelbundet för att prioritera utvecklingsarbetet tillsammans.

I arbetet med ökad skolnärvaro deltog berörda medarbetare och chefer från tre förvaltningar föregående år i en gemensam seminarieserie. Den gav kunskap utifrån befintlig forskning att se vilka faktorer som är framgångsrika i samverkan, samt gav goda exempel från landet. Styrning och ledning var en av faktorerna och en samordnad ledningsgrupp mellan de tre förvaltningarna bildades i början på året med cheferna från bup, hab, grundskola, elevhälsa och socialtjänst. Kunskap och förståelse om varandras uppdrag och arbetssätt var en av framgångsfaktorerna som lyftes i seminarieserien och en gemensam halvdagsutbildning mellan de olika verksamheterna har genomförts med målet att vara årligen återkommande. Under hösten startade piloten Fossam, en samverkansmodell mellan första linjen, socialtjänsten och skolan som syftar till att på ett tidigt stadium av behov tillsammans erbjuda ett samordnat stöd till barn 6-16 år och deras familjer. Piloten ska pågå under sex månader

6.3.2 Samverkansområde Vuxna och Äldre

Huvuduppdraget under året har varit utskrivningsprocessen från lasarettet och från heldygnsvården psykiatri. Ett nytt arbetssätt togs fram utifrån lärdomarna av den processkartläggning som gjordes inför 2022. Utifrån det nya arbetssättet reviderades Riktlinjen och under hösten utbildades ca 300 medarbetare. 22 november startade det nya arbetssättet.

Sjukvård i hemmet – primär vård och specialiserad palliativ vård

Sjukvård i hemmet – primär vård har varit pausat under året för att kunna prioritera utskrivningsprocessen.

Sjukvård i hemmet – specialiserad palliativ vård har fortsatt. Under året har fler patientgrupper inkluderats i det palliativa teamet. Den sista stora patientgruppen – specialiserad palliativ vård vid neurologiska sjukdomar, är ännu inte klart.

Nya sidan gotland.se/senior har publicerats under året. Ett utskick till alla över 65 år på Gotland gjordes i juni. Arbetet med att utveckla sidan fortsätter. Representanter från bl a Pensionärsrådet har deltagit i utvecklingen. Aktiviteterna har genomförts med hjälp av statliga stimulansmedel psykisk hälsa. Seniorsidan är nominerad till Förnyelsepriset 2023.

6.3.3 Samverkansområde Psykisk hälsa

Implementera handlingsplan för psykisk hälsa

Handlingsplanen för psykisk hälsa introducerades i februari 2022 och gäller till och med 2024. Planen syftar bl a till att lyfta fram och samla de aktiviteter som förvaltningarna

var och en, eller tillsammans i samverkan, behöver prioritera för att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa. Av handlingsplanens 34 aktiviteter har 12 påbörjats under 2022. Av dessa kan bl a nämnas att det genomförts fyra så kallade brukarrevisioner på beroendområdet, två i verksamheter inom psykiatri, HSF och två inom IFO, SOF. Det har också genomförts en HBTQI-utbildning för ett tjugotal medarbetare från fyra förvaltningar. Dessa medarbetare kommer utgöra ett nätverk som ska säkerställa kontinuitet i kompetens på området samt under 2023 ta fram ett utbildningsmaterial till medarbetare i Region Gotland.

Flera av aktiviteterna i handlingsplanen rör viktiga folkhälsoområden och går att finna även i färdplanen för *hälsa genom hela livet* samt i genomförandeprogrammet *Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland*

Utveckla en fungerande struktur när det gäller styrning, ledning, samverkan för ANDTS-frågor

Inom ramen för samverkansstrukturen har enheterna för social välfärd och kvalitet- och utveckling fått ett uppdrag som syftar till att kunna mobilisera ANDTS-arbetet (*alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar*) och få kraft i genomförandet. Mål för uppdraget är att ta fram en övergripande strategisk process för arbetet och en struktur för en samordnad tvärsektoriell ledning och styrning.

För att ta fram en lägesbild och analys av de strukturer som finns för samverkan, styrning och ledning inom ANDTS-området på Gotland så har under 2022 ett stort antal chefer på avdelningsnivå intervjuats, styrande dokument som finns på nationell och lokal nivå har identifierats och även vilka olika forum och nätverk det finns för samverkan på ANDTS-området på Gotland. Utöver detta har CAN (centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) under våren 2022 genomfört en kartläggning av ANDTS-situationen (tillgänglighet, konsumtion och skador) på Gotland och innehållet i det förebyggande arbetet. Med kartläggningen som utgångspunkt har CAN också genomfört en så kallad kommundialog med kunskapsbaserat underlag för diskussion om det framtida arbetet. I augusti genomfördes en workshop som uppföljning på CAN:s kartläggning. Uppdraget skulle vara slutfört i december 2022, men har förlängts för att gå i takt med det nya lagförslag om kommunernas ansvar för det brottsförebyggande arbetet som förväntas träda i kraft 1 juli 2023. ANDTS-frågorna och det brottsförebyggande området ligger i stora delar mycket nära varandra och det finns synergieffekter att ta till vara.

7 Väsentliga personalförhållanden

Kompetensutveckling

Förvaltningen har ett flertal större kompetensutvecklingsåtgärder som pågår eller som avslutats under året.

Inom särskilda boenden och hemtjänsten fortgår utbildningsåtgärden genom äldreomsorgslyftet till och med 2023. Under året har 104 medarbetare (varav 24 från privata utförare) tagit sin undersköterskeexamen och 31 studerat till specialistundersköterskor. Under hösten har ytterligare en omgång med 40 blivande undersköterskor påbörjat sin utbildning. Grundutbildningsnivån för tillsvidareanställda

inom hemtjänsten har därigenom ökat med 4,6 procentenheter till 56,2 procent medan nivån är i stort sett oförändrad inom särskilda boenden på 70,4 procent. Den knappa förändringen beror på personalomsättningen till följd av bland annat pensionsavgångar. I mars avslutades den ledarskapskurs som givits inom ramen för äldreomsorgslyftet i Uppsala universitets regi och 13 chefer avslutade kursen (varav 1 från privat utförare). Under våren 2023 startar ytterligare en omgång med blivande undersköterskor och därtill kommer de medarbetare som redan studerar till specialistundersköterska att fortsätta sina studier.

Inom myndighetsavdelningen har barnombuden genomgått utbildning i barnkonventionen. Både individ- och familjeomsorgen och myndighetsavdelningen har gjort utbildningssatsningar inom Våld i Nära Relationer (VINR). Inom individ- och familjeomsorgen har alla medarbetare genomgått utbildning i Signs of safety och alla medarbetare inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning har genomgått en grundutbildning i digitalisering.

En tredjedel av förvaltningens chefer har genomgått regionens utbildning i tillitsfullt ledarskap. Fler utbildningstillfällen kommer att erbjudas under 2023 och målet är att samtliga chefer ska ha genomgått utbildningen under 2023. Ett flertal enheter har också med hjälp av regionens gemensamt framtagna material utbildat sig och sina arbetsgrupper i vad man kan göra för att förebygga konflikter. 13 chefer har också inom ramen för äldreomsorgslyftet genomfört en ledarskapsutbildning via Uppsala universitet.

Ytterligare en utbildningsanställning till distriktssköterska har påbörjats under hösten. För närvarande studerar två sjuksköterskor till distriktssköterskor och två till silviasystrar.

Rekryteringsarbete

Förvaltningen har rekryterat flera nya chefer till särskilda boenden, hemtjänsten, individ- och familjeomsorgen, samtidigt noteras en något lägre chefsomsättning jämfört med 2021. Organisationen har också förstärkts också med bland annat verksamhetsutvecklare inom förebyggande enheten, HR-konsult till HR-enheten och sjuksköterska till hemsjukvården. I varje ny rekryteringsprocess kan noteras att konkurrensen hårdnat på arbetsmarknaden vilket märks genom att färre sökande matchar kravprofilerna och att kandidaterna uttrycker allt högre löneanspråk.

Förvaltningens ambassadörsnätverk har utbildat nya ambassadörer som under våren kommer att delta i olika marknadsföringsaktiviteter.

Projekt och samarbeten

Förvaltningen har tecknat en ny överenskommelse med utbildnings- och arbetslivsförvaltningen om att dess vikariehantering. Den gemensamma utvärderingen visade att samarbetet lett till både kvalitetsförbättringar såväl som effektiviseringar av bemanningsprocessen inom förvaltningen. Rekryterings- och bemanningsenheten har även tecknat en liknande överenskommelse med måltidsförsörjningen inom regionstyrelseförvaltningen som gäller från och med den 1 december. Under sommaren fick socialförvaltningen också, genom en överenskommelse med hälso- och sjukvårdsförvaltningens bostadsservice, hjälp med bostäder till sommarvikarier. Hjälpen har varit oerhört viktig i rekryteringsarbetet och dialog förs med hälso- och sjukvårdsförvaltningen om fortsatt samarbete kring bostäder.

Förvaltningen ingår i det regiongemensamma projektet kring strategisk hållbar bemanning som leds av regionstyrelseförvaltningen. Socialförvaltningen ingår med pilotenheter inom

hemsjukvården, individ- och familjeomsorgen, särskilda boenden och hemtjänsten. Socialförvaltningen har under året också ingått i ett stadsbidragsfinansierat projekt tillsammans med regionstyrelseförvaltningen och hälso- och sjukvårdsförvaltningen kring åtgärder som på lång sikt kan öka välbefinnandet hos medarbetare inom främst äldreomsorgen. En ny ansökan om statsbidraget för 2023 kommer lämnas in under våren.

Inom särskilda boenden har ett projekt startas upp med syfte att utreda möjligheten till att införa serviceassistenter och specialistundersköterskor. Ett liknande projekt är också på gång inom hemtjänsten.

Avdelningar med sjuksköterskor har arbetat fram ett upplägg för basår för sjuksköterskor. Äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning har tillsammans med Kommunal tagit fram en plan för bemanningsutvecklingen inom avdelningarnas verksamheter. Arbetet syftar till att trygga bemanningen inom avdelningarna och kommer att intensifieras under 2023.

Digitalisering

Arbetet med att genom digitalisering utveckla nya arbetssätt har tagit ordentlig fart inom alla förvaltningens verksamheter. Inom hemsjukvården pågår arbeten med mobil dokumentation. Inom hemtjänsten och omsorgen om personer med funktionsnedsättning pågår implementering av planeringsverktyg och hemtjänsten kan se att planeringsverktyget fått positiva effekter på bland annat bemanningssituationen. Hemarbete har normaliserats och tillämpas i olika omfattning inom både myndighetsavdelningen och individ- och familjeomsorgen såväl som inom förvaltningsledningen. Digitaliseringsansvar har anställts inom särskilda boenden med ansvar att samordna digitaliseringsarbetet inom avdelningen.

Löneöversyn

I 2022 års löneöversyn gavs extrasatsningar för brist och jämställdhet om totalt 2,1 miljoner kronor till bland annat sjuksköterskor, omvårdnadsmedarbetare, handläggare och enhetschefer. Satsningarna togs fram i nära dialog med facken i förvaltningens lönediskussionsgrupp och inför nästa års löneöversyn har förvaltningen äskat ytterligare medel för satsningar på brist och jämställdhet. Överlag har satsningarna givit god effekt men i och med att landets övriga kommuner och regioner gör liknande satsningar kommer det att krävas att förvaltningen fortsätter med sina lönesatsningar även framgent. Tendensen på arbetsmarknaden är att fler och fler arbetsgivare får svårt att rekrytera rätt kompetens vilket leder till att lönerna drivs upp i takt med att konkurrensen och desperationen bland arbetsgivarna ökar. Det är fortfarande ovisst vilken nivå Kommunals löneavtal kommer hamna på i löneöversynen 2023.

Hållbar arbetstidsförläggning

Inom äldreomsorgen såväl som inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorgen och hemsjukvården pågår arbeten skapa rätt förutsättningar för hållbar arbetstidsförläggning. Ett flertal enheter inom nämnda avdelningar ingår i Region Gotlands projekt Strategisk Hållbar Bemanning (SHB) som på ett strukturerat sätt med hög delaktighet tar fram verksamhetens behov av bemanning och sedan kopplar behovet till kompetenser i scheman. Ett flertal enheter ingår också i ett arbete med att förbättra kvaliteten i schemalaggningsgenom användandet av ett digitalt stöd i schemalaggningsgenom planerare och schemaläggare. Målet är att tydliggöra processen vid schemalaggningsgenom skapa hållbara förutsättningar för såväl verksamhet som medarbetare.

Sommaren

Sommarrekryteringen till förvaltningens äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning påbörjades redan i december 2021. Trots intensiva och omfattande satsningar för att rekrytera sommarvikarier gjorde förvaltningen under senvåren bedömningen att vikarierna inte skulle räcka till för att ordinarie medarbetare skulle kunna få ut sin semester. Konsekvensen blev att förvaltningen gav särskilda erbjudanden om en förhöjd ersättning till tidigare medarbetare som gått pension samt erbjudanden om att lösa in eller spara semesterdagar eller semestervecka till ordinarie medarbetare. Ett flertal pensionärer (26 personer) och ordinarie medarbetare (85 personer) antog erbjudandet. Förvaltningen gjorde också under våren bedömningen att det inte skulle gå att rekrytera sommarvikarier till sjuksköterskebemanningen och därför anlätades åtta hyrsköterskor inom särskilda boenden.

Pandemin

Covid 19 finns fortfarande i samhället och har blommat upp rejält under hösten. Därför har kravet på bärande skyddsutrustning i vissa situationer återinförts. Fortsatt gäller också att personal inom vård och omsorg ska stanna hemma vid minsta symtom.

Medarbetarundersökningen

Resultatet i årets medarbetarundersökning visar på det bästa resultatet sedan 2017. Samtliga index har förbättrats sedan 2021 och ligger på rekordnivåer (teameffektivitetsindex 70, ledarskapsindex 76, engagemangsindex 76, HME 80, organisatoriskt och socialt index 71) och värdet för attraktiv arbetsgivare närmar sig positiva värden (-7). Dock kvarstår utmaningar med att minska upplevelsen av stress bland medarbetare och chefer och förbättra förutsättningar för återhämtning samt att även minska andelen konflikter som påverkar arbetet negativt. Utöver dessa områden har ledningsgruppen tillsammans med förvaltningens samverkansgrupp lyft fram behovet av att prioritera informationsdelning till medarbetare samt att arbeta aktivt med resultatet av medarbetarundersökningen.

7.1 Personalvolym

Antalet tillsvidareanställda medarbetare inom förvaltningen uppvisar en liten ökning gentemot 2021 (+11), trots verksamhetsövergången i Hemse, vilket är i linje med förvaltningens strävan om att minska beroendet av tidsbegränsat anställda inom främst äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Ökningen har skett främst inom särskilda boenden (+6 tillsvidareanställda) och myndighetsavdelningen (+6), men även inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning (+5) och individ- och familjeomsorgen (+4). Inom individ- och familjeomsorgen kan noteras ett förbättrat rekryteringsläge avseende socionomer vilket inneburit att barn- och familjeenheten nu har rätt grundbemanning. Förvaltningen arbetar också för att stärka upp utförarna med sjuksköterskeresurser och samtidigt minska antalet stora chefsområden, vilket i vissa fall kräver tillsättning av fler chefer. Förvaltningen har också under de senaste åren fått ta del av ovanligt stora statsbidrag, vilket innebär att fler aktiviteter ska genomföras något som i flera fall kräver ökade resurser för handläggning av bidragen såväl som genomförande av aktiviteterna. Inom myndighetsavdelningen har en utökning skett för arbete med överföring av ärenden till IBIC såväl som projektledare till Våld i Nära Relationer. Därtill har avdelningen ökat med två handläggare mot LSS-ärenden. Den statsbidragsfinansierade utbildningssatsningen äldreomsorgslyftet innebär att medarbetare får studera 30 procent på arbetstid. De studerandes arbetstid ersätts med vikarier alternativt tillsvidareanställda om vikarier inte kan rekryteras. Totalt sett ger detta en ökning i antalet anställda.

Trots en ökning i antalet tillsvidareanställda inom förvaltningen har faktiskt arbetad tid under perioden januari till november minskat från 2,34 miljoner timmar 2021 till 2,24 miljoner timmar 2022. Huvuddelen av den arbetade tiden avser tillsvidareanställda medarbetare (1,8 miljoner timmar). Under perioden ökade sysselsättningsgraden hos tillsvidareanställda från 94,7 procent i december 2021 till 95,9 procent i december 2022. Ökningen visar sig också i att den faktiska sysselsättningsgraden bland tillsvidareanställda, det vill säga den sysselsättningsgrad som speglar den faktiskt arbetade tiden, under samma period ökat från 77,0 procent till 85,5 procent. I december var sysselsättningsgraden för tillsvidareanställda kvinnor 95,4 procent (94,2 procent december 2021) och för män 97,8 procent (97,0 procent december 2021). Samtidigt steg den faktiska sysselsättningsgraden för tillsvidareanställda kvinnor till 83,8 procent i december 2022 (76,2 procent i december 2021) och för män till 92,1 procent (80,8 procent i december 2021). En betydande del av den ökade kapaciteten hos tillsvidareanställda har under perioden använts till studier inom äldreomsorgslyftet samt för att ersätta vid sjukfrånvaro.

I december 2022 har förvaltningen 1 147 tillsvidareanställda heltidsanställda, en ökning med 94 tillsvidareanställda heltidsanställda jämfört med december 2021. Den arbetade tiden för timanställda minskade under perioden januari - november från 295 tusen timmar 2021 till 251 tusen timmar 2022. En av förklaringarna till minskningen är den ökade svårigheten att rekrytera vikarier, vilket också visar sig i att antalet övertidstimmar för tillsvidareanställda medarbetare ökat under samma period från nästan 20 tusen timmar 2021 till 30 tusen timmar 2022. Minskningen beror också på verksamhetsövergången i Hemse.

	Antal anställda Nov 2022	Förändring mot Nov 2021	Antal årsarbet enl anst avtal Nov 2022	Förändring mot Nov 2021
Alla anställningsformer	1 645	-3	1 575	17
Tillsvidare	1 515	22	1 450	39
Tidsbegränsad	134	-22	125	-22

Antal anställda: Antal anställda personer. Antal årsarbetare enl. anställningsavtal: Summan av överenskommen sysselsättningsgrad uttryckt i årsarbetare

	Heltidsarbetare Jan - Nov 2022	Heltidsarbetare Jan - Nov 2021	Förändring
52 Socialnämnd	1 244	1 292	-48
52001 SOF, gemensamt	14	15	-1
52002 Myndighetsavdelning	43	39	4
52003 SÄBO	350	388	-39
52004 Hemtjänst	279	273	5
52005 OoF	284	283	1
52006 Hemsjukvård	62	63	-1
52007 IFO	145	142	3
52008 Kvalitetsavdelning	13	14	-1
52010 HR-Avdelning	55	74	-19

Här visas faktisk arbetad tid (produktionstid) uttryckt i heltidsarbetare. Den tid en anställd är ledig/frånvarande (ej produktionstid) är borträknad.

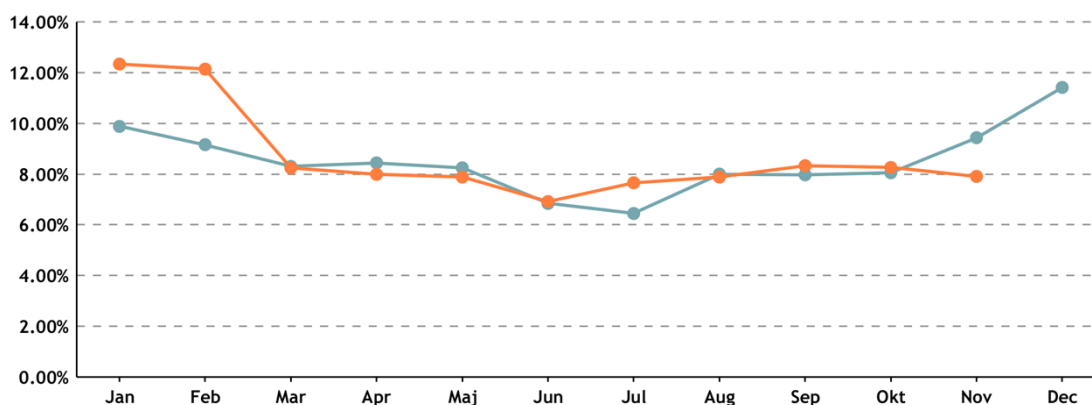
7.2 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron uppvisar en svagt negativ utvecklingskurva. Trots det har det ackumulerade sjuktalet sjunkit från 12,34 procent i januari till 8,61 procent i november. Tendensen med ökad frisknärvaro genomsyrar hela förvaltningen trots en hög smittspridning och fortsatta krav på att medarbetare inom vård och omsorg ska stanna hemma vid minsta symtom, vilket också avspeglas i att de högsta sjuktalen på gruppnivå finns inom yrkesgrupper som arbetar brukarnära. Den ökade sjukfrånvaron under hösten förklaras huvudsakligen av korttidsfrånvaro på grund av en ökad smittspridning av Covid-19 och säsongsjukdomar eller symtom som kräver att medarbetaren stannar hemma från arbetet, men i sjukfrånvaron finns också en betydande psykisk ohälsa som kan kopplas till privata och personliga förhållanden. Förvaltningen har under året tillsammans med hälso- och sjukvårdsförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen bedrivit ett gemensamt statsbidragsfinansierat arbete för att utbilda och inspirera medarbetare till ökat välbefinnande men också för att ge stöd till chefer i deras arbete med medarbetares sjukfrånvaro som inte är arbetsrelaterad.

Konflikthantering har lyfts fram som ett fokusområde i uppföljningen av medarbetarundersökningen och flera grupper inom bland annat hemtjänsten har under året arbetat med konflikthantering, något som kommer fortsätta även 2023. Även enheter inom andra avdelningar har påbörjat och genomfört liknande arbeten. Arbetet förväntas få en positiv effekt på frisknärvaron under 2023.

	Sjuktal % Jan - Nov 2022	Sjuktal % Jan - Nov 2021	Förändring % enheter
Alla	8.63%	8.20%	0.44
Kvinna	9.14%	8.72%	0.42
Man	6.77%	6.25%	0.52

Sjuktal visar hur stor andel av den avtalade anställningstiden för perioden anställda varit frånvarande p.g.a. sjukdom.

Här visas sjuktal månad för månad under 2022 (orange linje) samt sjuktal månad för månad under 2021 (blå linje).

7.3 Lönebildning

Socialförvaltningen har i årets löneöversyn gjort extra lönesatsningar för brist och jämställdhet om totalt 2,1 miljoner kronor. Satsningarna har berört medarbetare inom yrkesgrupperna sjuksköterskor, undersköterskor, stödassistenter, stödpedagoger, biståndshandläggare, behandlingsassistenter, socialsekreterare, verksamhetsutvecklare och enhetschefer. Satsningarna har inte varit generella satsningar utan riktat sig till vissa

medarbetare inom grupperna i syfte att öka lönespridningen och lyfta fram värdet av hög kompetens samt goda prestationer. Under året har också alla omvårdnadsmedarbetare som genomfört grundutbildning till undersköterska med godkänt resultatet erhållit en löneökning om 3 000 kronor per månad.

Socialförvaltningen har ett pågående arbete med att tydliggöra kompetensutvecklingsvägar inom förvaltningens största yrkesgrupper. Arbetet knyter an till lönebildningsarbetet som syftar till att samtliga befattningar ska värdesättas på rätt sätt utifrån marknaden, befattningens arbetsinnehåll och svårighetsgrad samt individens kompetens och prestation. Under hösten har förvaltningen påbörjat ett arbete med att utveckla kompetensportalen för att kunna tydliggöra den kompetensutveckling som finns för medarbetare och chefer.

Årets lönekartläggning visar på jämställda löner, det vill säga att det inte går att finna några osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor inom förvaltningens yrken. Inte desto mindre pågår det lönebildningsarbeten inför kommande löneöversyn för att skapa en så rätt lönestruktur som möjligt utifrån arbetsmarknadens lönesättning, befattningars arbetsinnehåll och svårighet samt individers kompetens och prestation. Chefer utbildas i lönebildning genom regionens löneutbildningar och lönekriterierna lyfts till diskussion på arbetsplatsträffar i syfte att förankra lönebildningsarbetet ut till varje enskild medarbetare. Det arbetet kommer fortsätta framöver.

Jämfört med övriga riket och jämförbara kommuner har socialförvaltningen över lag konkurrenskraftiga löner samtidigt som det finns en fortsatt utmaning i att öka lönespridningen när ingångslönerna trycks upp av arbetsmarknadsläget. Därför kommer förvaltningen fortsätta med satsningarna på svårrekryterade grupper även under 2023. Satsningarna kommer rikta sig till medarbetare inom svårrekryterade grupper som besitter gedigen erfarenhet, har hög kompetens och som presterar väldigt bra.

8 Ekonomisk uppföljning

8.1 Inledning

För helåret redovisas ett överskott med 46 miljoner kronor. Överskottet beror till största del på tillskott från statsbidrag, införande av nytt arbetssätt inom barn- och ungdomsvården samt lägre efterfrågan på insatser inom äldreomsorgen. Sett till nationella mått så bedrivs både äldreomsorgen och LSS-verksamheten med relativt låga kostnader.

Det är ett stort överskott mot budget för äldreomsorgen men samtidigt är det brist på platser på särskilt boende. Äldreomsorgen har tillförts relativt mycket statsbidrag som dock kommer att minska de närmaste åren. Med hjälp av statsbidragen görs satsningar på frisknärvaro och arbete med strategisk hållbar bemanning.

För LSS-insatser redovisas ett stort underskott, här ökar också behovet av kostsamma externa placeringar. Det är brist på platser i bostad med särskild service och förvaltningen har fått betala viten för ej verkställda beslut.

Individ- och familjeomsorgen är ett gott exempel på att systematiskt arbete med tydliga mål och förändrade arbetssätt ger effekt i form av lägre kostnader och bibehållen kvalitet. För verksamheten redovisas nu ett överskott vilket är resultatet av ändrat arbetssätt.

8.2 Budget 2022

Inför 2022 ökades budgetramen med 3,4 procent. Budgetramen för arbetet mot våld i nära relation ökades med 2,6 mnkr för att utöka verksamheten. Medel tillfördes också med 29,9 mnkr för resursfördelningsmodellen kopplat till ökat antal äldre invånare. I övrigt har medel tillskjutits för ökade personalkostnader med 17,0 mnkr, satsning på prioriterade grupper 2,0 mnkr samt prisökningar på externa avtal 9,0 mnkr. En besparing på 10,2 mnkr sänkte budgetramen. Besparingen togs mot tillskottet från resursfördelningsmodellen för äldreomsorgen. Inför budgeten 2022 äskande socialnämnden medel för LSS-verksamheten, dock blev det inget tillskott.

Budgetram socialnämnden 2022, tkr	
Justerad driftbudgetram 2021	1 468 460
Personalkostnadsuppräknig	16 994
Löneökning prioriterade grupper	2 000
Resursfördelningsmodell äldreomsorg	29 913
Besparing	-10 200
Indexuppräknig	9 000
Förändring lokalkostnader	462
Förändring interna kostnader	-1 121
Förändring internränta	-75
Tillskott arbete mot våld i nära relation	2 600
Budgetram 2022	1 518 033

8.3 Årets resultat

8.3.1 Periodens resultat konto

För 2022 redovisas ett överskott mot budget med 46 mnkr. Största avvikelserna mot budget är intäkter från statsbidrag och försäljning av vara/tjänst samt personalkostnader och förbrukningsmaterial.

Intäkterna för året uppgår till 863 mnkr. Det är en stor avvikelse mot budget vilket främst beror på att statsbidrag inte budgeterats. Externa intäkter (intäkter exklusive interna poster, främst resursfördelning), uppgår till cirka 220 mnkr.

Avgifter från brukare är högre än budgeterat då det är fler brukare. Intäkter från **statsbidrag** uppgår till 85 mnkr och avvikelsen mot budget beror på att vissa statsbidrag inte budgeterats då det alltid är en osäkerhet huruvida utlysta statsbidrag kan användas i verksamheten under kommande år. Statsbidragen avser framför allt äldreomsorgen men även ersättning för ökade sjuklöner kopplat till pandemin. Utfallet för posten **försäljning vara/tjänst** avviker mot budget för här budgeteras övriga intäkter som kan vara svåra att bedöma inför kommande år. Utfallet för posten **intern resursfördelning** avviker från budget då det ingår ett generellt statsbidrag på 18 mnkr som fördelats internt. **Övriga intäkter** avser hyror från brukare.

Kostnaderna uppgår till 2 335 mnkr vilket är 29 mnkr mer än budgeterat. Kostnaderna, exklusive interna poster, uppgår till cirka 1 700 mnkr. De stora kostnadsposterna är personal, köp av verksamhet, lokaler samt bidrag.

Personalkostnaderna uppgår till 898 mnkr vilket är 13 mnkr över budgeterad nivå, men kostnadsposten ska alltid kopplas till **köp huvudverksamhet** där det istället är ett

överskott mot budget med 5 mnkr. Inom de flesta verksamheter köper socialförvaltningen tjänster av flera privata utförare så inför varje budgetår är det svårt att veta om verksamheten kommer att utföras i egen eller privat regi. Kostnaderna för **köp av tjänst** överstiger budget med 8 mnkr och det avser främst konsulttjänster (upphandling och IT) samt hyrpersonal.

Kostnaderna för **förbrukningsmaterial** överstiger också budget och det avser bland annat livsmedel, skyddsmaterial och hjälpmedel. Avvikelsen beror bland annat på inköp av utrustning och hjälpmedel till ny korttidsenhet. **Lokalkostnaderna** överstiger budget vilket främst beror på högre lokalkostnad för nya korttidsenheten. Kostnaden för den **interna resursfördelningen** har minskat men här ingår kostnaderna för utskrivningsklara patienter, där kostnaderna ökat. Detta är delvis en effekt av att det varit ansträngt läge på sjukhuset samt fullbelagt på de särskilda boendena. **Övriga kostnader** är i princip i nivå med budget, kostnaderna avser främst försörjningsstöd, ersättningen till försäkringskassan för personlig assistans och bostadsanpassningsbidrag.

Ekonomirapport kostnadslag, tkr

Kontostruktur	Budget Jan - Dec 2022	Utfall Jan - Dec 2022	Avvikelse Jan - Dec 2022	Utfall Jan- Dec 2021
Resultat	-1 518 033	-1 472 058	45 975	-1 429 456
INTÄKTER	788 562	863 157	74 595	875 387
Taxor och Avgifter	56 413	63 685	7 272	57 273
Statsbidrag	19 106	84 848	65 742	65 896
Försäljning vara/tjänst	41 208	20 967	-20 241	50 878
Intern resursfördelning	628 747	648 642	19 895	656 472
Övriga intäkter hyror	43 089	45 017	1 928	44 868
KOSTNADER	-2 306 595	-2 335 216	-28 621	-2 304 842
Personal	-885 207	-898 075	-12 867	-898 689
Köp av tjänst	-46 230	-54 144	-7 914	-50 671
Köp huvudverksamhet	-463 472	-458 614	4 857	-406 750
Förbrukningsmaterial	-32 102	-46 717	-14 615	-44 811
Lokaler	-95 018	-100 396	-5 378	-96 569
Avskrivning internränta	-2 649	-2 612	38	-3 238
Intern resursfördelning	-640 704	-632 046	8 658	-660 667
Övriga kostnader	-141 213	-142 612	-1 399	-143 448

I tabellen visas intäkter och kostnader för perioden, både budgeterade och redovisade samt budgetavvikelsen i tkr. I sista kolumnen finns även fjolårets redovisade intäkter och kostnader för perioden.

8.3.2 Periodens resultat verksamhet

Sett till verksamheten är det ett överskott på 67 mnkr för vård och omsorg enligt SoL, som främst avser äldreomsorg. Överskottet mot budget kan relateras till att det varit lägre volymer inom äldreomsorgen än budgeterat samt stort tillskott av statsbidrag. För insatser enligt LSS är det ett underskott på 34 mnkr mot budget, trots att verksamheten bedrivs med låga kostnader så är det ett underskott sedan flera år. Kostnadsökningen avser externa placeringar i bostad med särskild service. För individ- och familjeomsorg redovisas ett överskott på 7 mnkr. Överskottet beror minskade kostnader kopplat till det stora arbete

som skett för att minska antalet placeringar inom barn- och ungdomsvården. För flyktingmottagningen är det ett underskott på 4 mnkr relaterat till ett boende i egen regi som har avvecklats. Arbetsmarknadsåtgärder avser främst insatser kopplade till försörjningsstödet.

Ekonomirapport utfall verksamhet, tkr

	Budget Jan - Dec 2022	Utfall Jan - Dec 2022	Avvikelse Jan - Dec 2022	Utfall Jan- Dec 2021
Verksamhetsstruktur	-1 518 033	-1 472 058	45 975	-1 429 456
11 Nämnd- och styrelseverksamhet	-2 273	-2 073	200	-2 178
14 Nämndadministration	-1 450	-1 402	48	-1 318
51 Gemensamt SOF	-35 339	-27 953	7 386	-29 291
52 Vård och omsorg enl SoL	-906 480	-839 869	66 611	-809 911
53 Insatser enligt LSS	-261 647	-295 559	-33 912	-278 057
54 Individ- och familjeomsorg	-271 705	-264 635	7 069	-273 255
55 Handläggning	-28 046	-26 940	1 106	-24 073
59 Bostadspolitiska frågor	-9 648	-7 411	2 237	-7 167
61 Flyktingmottagning	0	-4 266	-4 266	-3 435
62 Arbetsmarknadsåtgärder	-1 445	-1 950	-505	-770

För redovisning av respektive verksamhet se vidare avsnitt 2.5 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi.

8.4 Nettokostnadsutveckling

8.4.1 Nettokostnadsutveckling kostnadslag

Nettokostnaden, alltså intäkter minus bruttokostnader, uppgår till 1 472 mnkr och detta är en ökning med 3 procent jämfört med föregående år. Det är inga större förändringar totalt sett för varken intäkter eller kostnader, en förändring med måttliga 1 procent. Intäkterna avser främst statsbidrag och avgifter från brukare. De stora kostnadsposterna är personal, som är i nivå med 2021, och köp huvudverksamhet från privata utförare, som ökar med 7 procent. Denna förändring beror främst på att två särskilda boenden gick över från egen regi till privata utförare under hösten 2021. Förändringen påverkar också den interna resursfördelningen både vad gäller intäkter och kostnader. I övrigt ökar vissa kostnader på grund av inflationen och omvärldsläget, till exempel drivmedel och livsmedel.

Ekonomirapport nettokostnad, tkr

Kontostruktur	Utfall Jan - Dec 2022	Utfall Jan- Dec 2021	Förändring	Förändring %
Resultat	-1 472 058	-1 429 456	-42 603	3%
INTÄKTER	863 157	875 387	-12 229	-1%
Taxor och Avgifter	63 685	57 273	6 411	11%
Statsbidrag	84 848	65 896	18 952	29%
Försäljning vara/tjänst	20 967	50 878	-29 911	-59%
Intern resursfördelning	648 642	656 472	-7 830	-1%
Övriga intäkter hyror	45 017	44 868	149	0%
KOSTNADER	-2 335 216	-2 304 842	-30 374	1%
Personal	-898 075	-898 689	614	0%
Köp av tjänst	-54 144	-50 671	-3 474	7%
Köp huvudverksamhet	-458 614	-406 750	-51 865	13%
Förbrukningsmaterial	-46 717	-44 811	-1 906	4%
Lokaler	-100 396	-96 569	-3 827	4%
Avskrivning internränta	-2 612	-3 238	626	-19%
Intern resursfördelning	-632 046	-660 667	28 621	-4%
Övriga kostnader	-142 612	-143 448	836	-1%

I tabellen redovisas periodens faktiska intäkter och kostnader för innevarande år och föregående år i tkr. I kolumn tre och fyra visas förändringen mellan åren i tkr respektive procent.

8.4.2 Intäkter

Intäkterna totalt sett har minskat med 1 procent. Av de totala intäkterna på 863 mnkr avser cirka 220 mnkr externa intäkter. Den stora förändringen av intäkter från statsbidrag beror på att ett generellt statsbidrag på 30 mnkr för stärkt äldreomsorg 2021 redovisades internt via regionstyrelseförvaltningen under posten försäljning vara/tjänst. För 2022 finns däremot ett annat generellt statsbidrag på 18 mnkr redovisat under intern resursfördelning. Den posten minskar egentligen med hänsyn till att två särskilda boenden övergått till privat regi (detta motsvaras av en ökning av kostnaden för köp av verksamhet).

Taxor och avgifter

Avgifter inom äldreomsorgen, hemsjukvård och måltidsavgifter ökar 11 procent till 64 mnkr vilket beror på att det är fler brukare inom äldreomsorgen.

Statsbidrag

För 2022 har socialförvaltningen erhållit 84 mnkr i statsbidrag. Samtliga statsbidrag har använts och fördelats ut till respektive avdelning och privata utförare.

Statsbidragen avser i huvudsak äldreomsorgen och nedan redovisas de stora statsbidragen:

- Statsbidrag för äldreomsorgslyftet avser ersättning för lönekostnader för medarbetare som går utbildningar; 12,4 mnkr.

- Statsbidrag för att stärka äldreomsorgen; 30,1 mnkr. Bidraget har bland annat använts för kostnader relaterat till äldreomsorgslyftet, utrustning till ny korttidsenhet, välfärdsteknik och förstärkning med sjuksköterskor. Det har också givits som bidrag till respektive utförare inom särskilt boende och hemtjänst. I och med detta har utförarna själva, med hjälp av brukare och medarbetare, kunna påverka vad de ska satsa på för att få en bättre verksamhet.
- Statsbidrag för att motverka ensamhet hos äldre och höja kvaliteten inom demensvården; 4,6 mnkr. Bidraget har bland annat använts för att utbilda sjuksköterskor och undersköterskor inom demensvård till Silviasystrar samt för att satsa på dagverksamhet för personer med demenssjukdom.
- Statsbidrag för att arbeta med god och nära vård; 6,2 mnkr. Bidraget har bland annat använts för sjuksköterskor: hygiensjuksköterska, stödsjuksköterska och utbildningsanställning distriktsköterska. Det har också använts för införande av läkemedelsautomater och flera olika utbildningar.
- Statsbidrag överenskommelse om psykisk hälsa; 2,8 mnkr. Bidraget har bland annat använts till samordnare och förstärkning inom individ- och familjeomsorgen samt till hälsofrämjande enheten.
- Statsbidrag för habiliteringsersättning; 2,9 mnkr. Detta bidrag betalas ut direkt till brukare som deltagit i daglig verksamhet inom LSS.
- Statsbidrag för ökade sjuklönekostnader kopplat till pandemin, för december 2021 till mars 2022; 12,1 mnkr.
- Ersättningarna från Migrationsverket; 4,9 mnkr. Avser främst ensamkommande ungdomar. Ersättningen täcker inte kostnaderna för boendet i egen regi då det finns tomma platser, verksamheten avvecklas nu för att minska kostnaderna.
- Övriga poster avser bland annat statsbidrag för arbetet mot våld i nära relation 1,2 mnkr samt återbetalning av försörjningsstöd 2,4 mnkr.

Det finns också ett generellt statsbidrag på 18 mnkr som socialförvaltningen tilldelats då antalet timanställda inom kommunal äldreomsorg minskats. Detta har fördelats till särskilt boende och hemtjänst. Statsbidraget är omfördelat internt och finns under posten intern resursfördelning.

Försäljning av vara/tjänst

Intäkterna för posten sjunker rejält till 21 mnkr vilket beror på att här redovisades ett stort statsbidrag på 30 mnkr förra året på grund av att det var generellt och då ingick i regionens statsbidrag. I år är det ett riktat statsbidrag och finns under posten Statsbidrag. Exklusive interna poster borde egentligen posten försäljning av vara/tjänster uppgå till cirka 10 mnkr. Det avser främst intäkter från Café Korpen inom daglig verksamhet och intäkter för att hemtjänsten utför HSL-insatser åt bland annat hälso- och sjukvården.

Intern resursfördelning

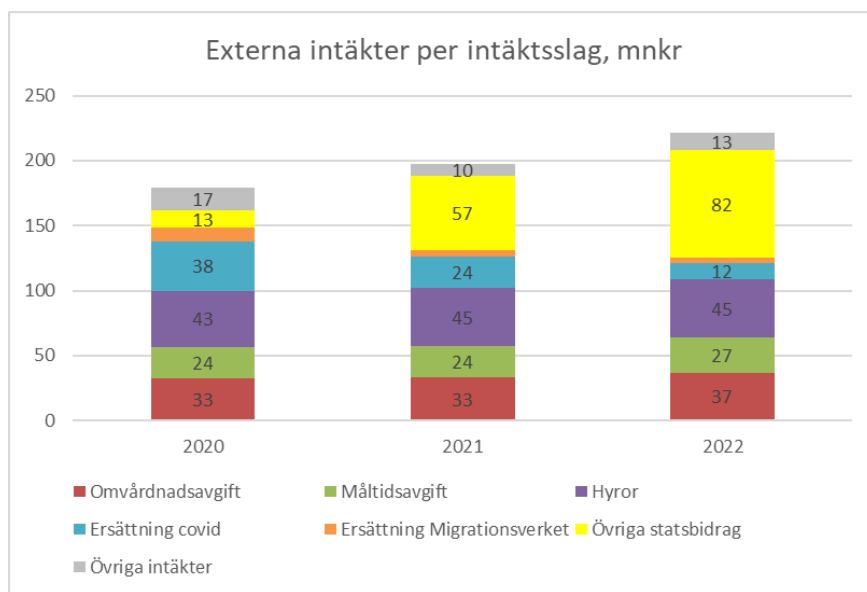
Intern resursfördelning avser interna mellanhavanden då stor del av förvaltningens verksamheter bedrivs enligt beställar-utförarmodell med interna ersättningar. Posten minskar något mot föregående år. Men egentligen borde den minska mycket mer med hänsyn till att två särskilda boenden övergått till privat regi (detta motsvaras av en ökning av kostnaden för köp av verksamhet). Dock redovisas ett generellt statsbidrag för minskat antalet timanställningar här. Det avser kommunal hemtjänst och särskilt boende, beloppet är drygt 2,5 mnkr per månad och 18 mnkr för 2022.

Övriga intäkter

Övriga intäkter avser hyror som brukare betalar för sina boenden, posten är i nivå med föregående år.

Intäkter per intäktslag

Den ekonomiska redovisningen ovan utgår ifrån ekonomirapporten. I diagrammet redovisas de senaste tre årens externa intäkter fördelat på intäktslag.

8.4.3 Kostnader

Bruttokostnaden för 2022 är 1 procent högre än föregående år och uppgår till 2 335 mnkr. Bruttokostnaderna exklusive interna poster uppgår till cirka 1 700 mnkr och ökar 3,6 procent. De stora kostnadsposterna är personalkostnaderna som är i nivå med 2021 och kostnad för köp av verksamhet som ökar med 13 procent. Detta beror på att två särskilda boenden gått över från egen regi till privat regi under hösten 2021. Lokalkostnaderna har ökat 4 procent vilket främst beror på en ny korttidsenhet.

Nedan följer redovisning av de olika posterna i ekonomirapporten.

Personal

Personalkostnaderna uppgår till 898 mnkr för 2022 vilket är i nivå med 2021. Inom avdelningen särskilt boende minskar personalkostnaden med 8 procent som en effekt av att två boenden inte längre drivs i egen regi. För både hemtjänst och omsorg om personer med funktionsnedsättning ökar personalkostnaderna med drygt 4 procent. Totalt sett så minskar faktiskt arbetad tid med nästan 4 procent, vilket kan kopplas till att det är färre särskilda boenden i egen regi jämfört med 2021.

Kostnaderna för övertid har ökat med över 32 procent till 13 mnkr för 2022 och ökningen finns främst inom hemtjänsten och särskilt boende. Detta är en effekt av höga sjuktal och att det är svårt att bemanna. Kostnaderna för timlöner har däremot minskat med 12 procent vilket främst avser hemtjänst, särskilt boende och hemsjukvård. Minskningen beror delvis på arbetet med heltidsresan och att flera medarbetare har fått ökad

sysselsättningsgrad. Avdelningen för omsorg om personer med funktionsnedsättning har däremot ökade kostnader för timlöner.

Sjuklönerna ökar med 4 procent till 21 mnkr för 2022. Ökning avser främst avdelningen omsorgen om funktionsnedsatta och det är den korta sjukfrånvaron som ökar. Socialförvaltningen har fått statlig ersättning för ökade sjuklönekostnader, kopplat till pandemin, med 12,1 mnkr för december 2021 till mars 2022. Detta har fördelats ut till respektive enhet och rör främst avdelningarna hemtjänst som fick 3,4 mnkr, särskilt boende 4,0 mnkr samt omsorg om personer med funktionsnedsättning 2,6 mnkr.

Semesterlöneskulden minskar något vilket innebär att medarbetarna tagit ut årets semesterdagar och även lite av sparade semesterdagar. Detta kan förklara en viss del av kostnadsökningarna för mer- och overtid.

Köp av tjänst

Periodens kostnader för köp av tjänst har ökat med 7 procent mot föregående år. Den relativt stora ökningen beror på att interna köp av personal ingår, detta har ökat i och med att det finns intern personalpool. Kostnaderna för köp av måltider ökar och ökningen beror på att fler brukare i hemtjänsten får matportioner. Kostnaderna för IT-tjänster ökar också vilket beror på införande av mer välfärdsteknik, bland annat planeringssystem i hemtjänsten. Kostnaderna för hyrpersonal har däremot minskat från 4,6 mnkr till 2,8 mnkr. Kostnaderna avser socionomkonsulter till individ- och familjeomsorgen och hrsjuksköterskor till särskilda boenden, främst under sommaren.

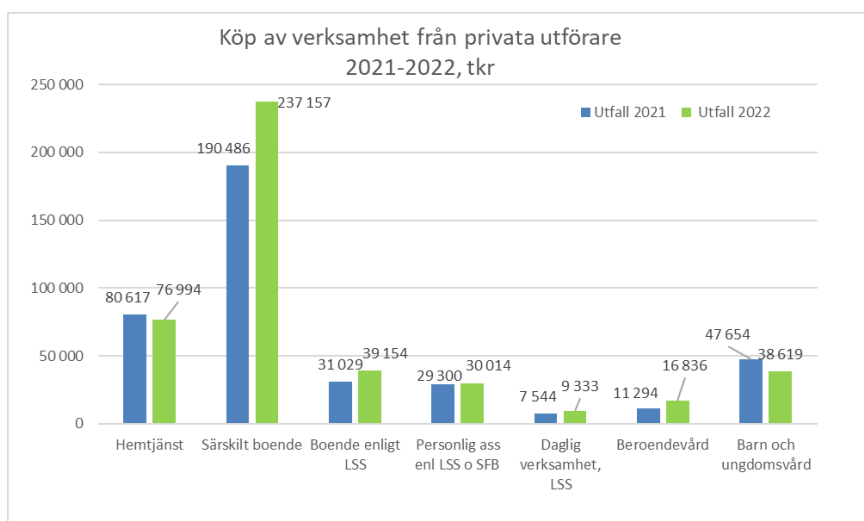
Köp av huvudverksamhet från privata utförare

Köp av verksamhet från privata utförare har ökat med 13 procent till 458 mnkr under 2022. Kostnadsökningen är 16 procent inom vård och omsorg enligt SoL. Detta beror på att två särskilda boenden i Hemse under hösten 2021 gick över från drift i egen regi till drift i privat regi. Däremot har kostnaden för köp av hemtjänst minskat något.

Inom LSS-verksamhet ökar också kostnaderna för köp av verksamhet med 16 procent. Ökningen avser främst bostad med särskild service där kostnaden ökat med 26 procent till 39 mnkr. Ökningen beror på dyrare placeringar då det är fler brukare med komplexa behov samt att det saknas platser på Gotland. För daglig verksamhet är ökningen 24 procent vilket beror på att det är fler brukare.

Inom individ- och familjeomsorgen minskar kostnaderna för köp av verksamhet med 5 procent. Kostnaderna för placeringar inom barn- och ungdomsvården har minskat med nästan 20 procent som en effekt av ett nytt arbetssätt med syfte att minska placeringarna. Däremot ökar kostnaderna för placeringar inom beroendevården, då det varit en större inströmning av brukare.

Redovisning av köp från privata utförare se vidare bilaga 9.4.

Viktiga händelser under året – privata utförare 2022

Avtalsformer

Driftsentreprenader

Socialnämnden hade vid årets utgång sju olika avtal avseende driftsentreprenader, fem avtal omfattande särskilt boende, ett omfattande familjerådgivning och ett omfattande personlig assistans. Driftsentreprenader upphandlas enligt LOU, lag om offentlig upphandling.

Lag om valfrihetssystem, LOV

Socialnämnden har två olika valfrihetssystem enligt LOV, utförande av hemtjänst dag/kväll och utförande av daglig verksamhet. Ansökningar tas emot löpande, avtal tecknas med godkända leverantörer som därefter har rätt att erbjuda tjänster inom ramen för valfrihetssystemet.

Enstaka platser

Köp av enstaka platser sker inom särskilt boende, bostad med särskild service, samt inom individ- och familjeomsorgens verksamhetsområde. Avtal upphandlas enligt LOU.

Händelser under året - avtal och upphandling

LOV Hemtjänst

En privat utförare valde under året att avsluta sin hemtjänstverksamhet, och sa därmed även upp avtalet. Under 2022 har inga nya ansökningar kommit in i systemet. Vid årets slut hade fyra leverantörer avtal inom ramen för LOV Hemtjänst.

LOV Daglig verksamhet

Avtal finns med tre olika leverantörer, övrig daglig verksamhet bedrivs i egen regi. Under 2022 har inga nya ansökningar kommit in.

Driftsentreprenad Sudergården

Under 2022 upphandlades återigen driften av Sudergården. Attendo får fortsätta att driva verksamheten, och det nya avtalet träder i kraft 1 september 2023.

Bostad med särskild service enligt SOL

Nytt ramavtal för köp av enstaka platser på bostad med särskild service enligt SOL har

upphandlats. Avtalet började gälla 1 oktober 2022, och omfattar både verksamheter på Gotland men även ett antal boenden på fastlandet.

Förbrukningsmaterial

Kostnaden för förbrukningsmaterial ökar med 4 procent och det beror främst på hjälpmedel och övrig utrustning till nya korttidsenheten som invigdes under våren. Det är också allmänt högre kostnader för skyddsmaterial, kopplat till pandemin. Kostnaderna för livsmedel ökar också något jämfört med föregående år trots att två boenden övergått till privat regi under hösten.

Lokaler

Kostnaderna för lokaler ökar 4 procent till 100 mnkr. Nya korttidsenheten togs i bruk under våren vilket lett till kostnadsökning. Stor del av lokalkostnaderna avser olika typer av boenden där brukarna betalar hyra till socialförvaltningen (hyrorna redovisas under övriga intäkter).

Intern resursfördelning

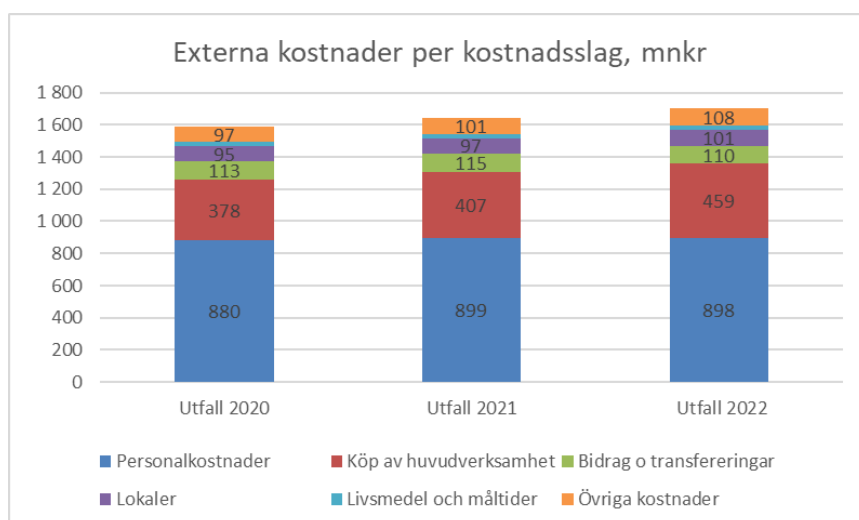
Kostnaderna minskar eftersom två särskilda boenden gått över till privat regi föregående år. Motsvarande post finns under intäkter, se avsnitt 2.4.2.4.

Övriga kostnader

Övriga kostnader är i nivå med föregående år. Här ingår försörjningsstödet vilket har minskat med 11 procent till 56 mnkr. Här ingår också ersättningen till försäkringskassan för personlig assistans med 33 mnkr, vilket är i nivå med föregående år, samt bostadsanpassningsbidraget som ökar något.

Kostnader per kostnadsslag

Den ekonomiska redovisningen ovan utgår ifrån ekonomirapporten ovan, diagrammet nedan visar socialförvaltningens största kostnadsposter de senaste tre åren. (Bidrag och transfereringar ingår i övriga kostnader i ekonomirapporten ovan.)

8.4.4 Nettokostnadsutveckling verksamhet

För perioden är nettokostnadsökningen för insatser inom vård och omsorg enligt SoL 3,5 procent. Detta avser främst äldreomsorg där det för närvarande märks ett ökat behov av insatser. Dock är behovet lägre än budget och volymprognoser som förvaltningen tar fram utifrån demografisk utveckling. Nettokostnadsökningen inom LSS-området är över 6 procent vilket beror på fler och dyrare externa placeringar. För individ- och familjeomsorgen minskar nettokostnaden med 1 procent, här är det kostnaderna för barn- och ungdomsvården samt försörjningsstödet som minskar, samtidigt ökar kostnaderna för beroendevården. Se vidare nedan avsnitt 2.5 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi.

8.5 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi

8.5.1 Beställar- och utförarorganisation

Socialförvaltningen har en beställar- och utförarorganisation för stora delar av insatserna enligt socialtjänstlagen, SoL (äldreomsorg och psykisk funktionsnedsättning) och för LSS-insatser (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Insatserna ersätts i regel enligt ersättningsmodeller. Hemtjänst mellan klockan 7 till 22 och daglig verksamhet LSS bedrivs enligt lagen om valfrihet, LOV. Särskilt boende och bostad med särskild service drivs i både egen och privat regi medan hemtjänst natt bedrivs i egen regi. Hemsjukvården bedrivs i egen regi med anslagsbudget. Inom individ- och familjeomsorgen som har anslagsbudget finns viss uppdelning i beställare och utförare inom avdelningen.

Uppdelningen nedan följer den ekonomiska rapporteringen till statliga myndigheter och innebär uppdelning i fyra delar, insatser enligt SoL, insatser enligt LSS, individ- och familjeomsorg (SoL, LVU och LVM) samt flyktingverksamhet.

8.5.2 Vård och omsorg enligt SoL: Äldreomsorg och personer med psykisk funktionsnedsättning

I vård och omsorg enligt socialtjänstlagen ingår vård och omsorg i ordinärt boende, särskilt boende, omsorg om personer med psykisk funktionsnedsättning och hemsjukvård. Överskottet för verksamheten 2022 uppgår till 67 mnkr samtidigt som nettokostnadsökningen är nästan 4 procent.

Av nettokostnaden på 840 mnkr avser drygt hälften särskilt boende. Under 2022 har läget förändrats vad gäller tillgång till platser på särskilt boende. Från tomma platser i början av året till en kö på runt 60 personer med beslut om insats. Nettokostnadsökningen beror på att det varit tomma platser under pandemin. Utifrån den demografiska utveckling och ökningen av antalet äldre förväntas en ökning av insatserna inom äldreomsorgen framåt.

Myndighetsavdelningen driver projektet "Trygg omsorg i hemmet". Pilotprojekt pågår med bland annat så kallade hemgångsbeslut, som syftar till att förenkla processen för att brukaren ska kunna komma hem från slutenvården på ett tryggt sätt. Om det faller väl ut kan det innebära att hemtjänstvolymerna kan öka framåt men är svårt att i dagsläget prognostisera.

Vård och omsorg i ordinärt boende

Vård och omsorg i ordinärt boende avser hemtjänst, korttidsenhet och trygghetslarm.

Hemtjänst dag/kväll inom Region Gotland bedrivs enligt lagen om valfrihetssystem, LOV och det finns fyra privata utförare samt egen regi. Sett till antalet timmar bedrivs en tredjedel av hemtjänst dag/kväll i privat regi. Ersättningen per hemtjänststimme är differentierad utifrån om brukarna bor i tätort eller landsbygd. Nettokostnaden för hemtjänsten uppgår till 268 mnkr vilket är i nivå med föregående år. Antalet brukare har ökat med 6 procent men antalet timmar har minskat med 4 procent så är det alltså färre timmar per insatsbeslut.

Hemtjänstleverantörerna har förändrat sina områden de är verksamma i samt även sina kapacitetstak vilket har medfört att valfriheten för brukare har begränsats något. Anledningen till förändringen är svårigheten att kompetensförsörja.

Den förväntade ökningen av hemtjänstvolymerna utifrån demografiska utvecklingen, har inte slagit igenom. Detta är inte unikt för Gotland utan det är en trend som även syns nationellt och även inom nordens länder. Det är troligen flera olika faktorer som påverkar denna utveckling. Som exempel är det en friskare befolkning högre upp i ålder, mer förbyggande arbete och större tillgång till tjänster och digitala lösningar som ökar självständigheten.

Det har dock skett en ökning av antalet brukare. Nyttillkomna brukare har mindre omvårdnadsbehov och färre insatser initialt. Det är en ökning av trygghetslarm och matdistribution. Den demografiska utvecklingen kommer troligen bidra till att hemtjänstvolymerna kommer att öka över tid men att behovet av insatser kommer högre upp i åldern. Myndighetsavdelningen ser också att antalet orosanmälningarna ökar, vilket många gånger resulterar i fler och nya brukare. Då det är stor kö till särskilt boende och dröjer länge innan det kommer fler platser, borde också brukarnas behov av hemtjänst öka.

Antalet beslut om matdistribution har ökat sedan december 2021, vilket går i linje med det beslut som socialnämnden fattade om att förändra riktlinjerna gällande matdistribution. Under 2021 var 151 personer beviljade insatsen. I år är antalet 251 personer, vilket är en ökning med 60 procent. För 2022 uppgår kostnaden till 2,7 mnkr.

Kostnaderna för utskrivningsklara brukare/patienter i slutenvård har ökat från 2,7 mnkr till 4,3 mnkr. Detta beror dels på att förvaltningen inte alltid har kunnat verkställa insatser i tid efter utskrivning. Det beror också på att utskrivningsdatum i processen inte alltid är synkroniserat med övrig planering för hemgång, detta ses nu över då socialförvaltningen arbetar gemensamt med hälso- och sjukvårdsförvaltningen kring ett helt nytt arbetssätt via samverksansforum. Arbetssättet syftar till att brukare/patient går hem vid utskrivning och att SIP (samordnad individuell plan) görs i hemmet. Detta ska leda till bättre process och bidra till minskade kostnader för utskrivningsklara patienter/brukare.

Under våren 2022 har det nya korttidsboendet med 40 platser på Korpen öppnat. Det har inneburit ett visst intagningsstopp och vissa inkörningsproblem med bland annat bemanning.

8.5.2.1.1 Hemtjänst LOV dag/kväll samt hemtjänst natt (egen regi) - Avdelningen hemtjänst

Inom avdelningen bedrivs hemtjänst dag/kväll enligt LOV (lag om valfrihet) med ersättning per timme för beviljad tid. För 2022 redovisas ett överskott på 1,0 mnkr. Inom avdelningen bedrivs också hemtjänst natt som är anslagsfinansierad. För verksamheten redovisas ett överskott mot budget med 1,3 mnkr.

För hemtjänsten har 2022 präglats av en svår bemanningssituation, först med pandemin under kvartal ett, sedan med svårigheter att få sommarvikarier under sommaren, vilket påverkar ekonomin negativt med höga sjuktal och hög kostnad för övertid. Kostnaden för övertid har ökat betydligt, från 2,7 mnkr 2021 till 4,7 mnkr 2022. Kostnaden för bristen på personal är svår att mäta, dock lägger cheferna och teamledarnas stor del av sin arbetstid på bemanning. Däremot har kostnaderna för timlön minskat vilket delvis beror på brist på vikarier.

Ersättningarna för att utföra hemtjänst på landsbygd inte räcker till. I tätort däremot så täcker ersättning kostnaderna. För att komma till rätta med detta har ersättningarna justerats från och med januari 2023. Tillskott från statsbidrag för att verksamheten minskat antal timanställda gör att hemtjänst trots ökade kostnader, och en ersättning som inte riktigt räcker till på landsbygden, ger ett plusresultat.

Avdelningen har implementerat planeringsverktyg i samtliga verksamheter för att i så hög utsträckning som möjligt använda personalen där de bäst behövs. Några enheter ingår också i regionens projekt Strategisk hållbar bemanning.

Korttidsenhet – avdelningen särskilt boende

Korttidsenheten bedrivs i egen regi inom avdelningen särskilt boende. Den 8 april invigdes den nya korttidsenheten med 40 platser på Korpenområdet i Visby. Efter flytten har det visat sig att beräknad bemanningsnivå inte är tillräcklig och under sommaren har verksamheten under flera perioder fått använda hyrpersonal för att kunna tillgodose de boendes behov. Antalet övertidstimmar har också ökat kopplat till svårighet att bemanna. Detta samt flytten har ökat kostnaderna men enheten har fått statsbidrag, bland annat för att köpa in utrustning. För 2022 redovisas ett överskott på 1,1 mnkr, främsta orsaken till överskottet är tillskott av statsbidrag.

8.5.3 Vård och omsorg i särskilt boende

För närvarande finns det 657 platser i särskilt boende för äldre, av detta bedrivs hälften i egen regi. Upphandlat som entreprenadavtal finns 190 platser och upphandlat som ramavtal finns 140 platser att tillgå.

Vid årets slut väntar cirka 60 personer med beslut om insats på särskilt boende. Fortsatt finns en övervägande brist av platser med somatisk inriktning, det är dock något bättre tillgång till platser med demensinriktning.

Nu är det överskott för verksamheten, skulle däremot verksamheten haft tillgång till 60 platser på särskilt boende så hade kostnaden ökat med cirka 40 miljoner kronor per år. Resursfördelningsmodellen ger varje år budgettillskott utifrån demografiska förändringar. Utifrån kommande planering för bygge av särskilda boenden så kommer därför kostnaderna öka markant.

Under året har 297 nya beslut om särskilt boende fattats. Det är en minskning från år 2021 med 14 beslut. Omsättningsgraden, det vill säga in och utflyttningar har varit lägre under året vilket har påverkat köläget. Framåt finns en risk att förvaltningen inte klarar att erbjuda särskilt boende inom den lagstadgade tiden på tre månader.

Avdelningen särskilt boende (egen regi, exklusive korttidsenhet)

För året redovisas ett överskott mot budget med 2,1 mnkr. Överskottet beror till stor del på att avdelningen fått statsbidrag samtidigt som bidragen möjliggjort satsningar på främst utbildning men även utrustning. För att arbeta mer med bemanning arbetar avdelningen med bemanningsprojektet, detta för att förbättra resursutnyttjandet. För de flesta boendena redovisas underskott mot budget och de har inte en ekonomi i balans. Orsaken till detta är bland annat att det är flera små enheter med under 30 boende. Det är också fortsatt höga sjuktal fortsätter på grund av hög smittspridning. Enheterna arbetar med bemanning och resursanvändande men det är mycket kännbart med bristen på vikarier vilket genererar övertid och mertid, för att säkra kvaliteten för brukarna. Det har också varit ökat behov av vikarier då flera medarbetare nu går utbildningar, främst inom äldreomsorgslyftet. Då det är svårt att rekrytera främst sjuksköterskor har det varit oundviklig att använda hyrpersonal via bemanningsföretag.

För att ha en ekonomi i balans framåt är det viktigt att bemanningsprojekt ska genomsyra enheterna, där behovsprofil ska ligga till grund för bemanningen. Det är också viktigt att satsa på arbetet för att öka frisknärvaron, ett friskvårdsprojekt för att minska sjukfrånvaron.

8.5.4 Hemsjukvård

De flesta av hemsjukvårdens uppdrag kommer ifrån primärvården inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen. För 2022 redovisas ett överskott mot budget med 1,6 miljoner kronor. Överskottet beror främst på tillskott från statsbidrag. Nettokostnaden har ökat med fyra procent och ökningen hänger i hop med de satsningar hemsjukvården gjort med tillskott av statsbidrag. Dessa hade inte kunnat genomföras utan statsbidrag. Satsningar som skett under året tack vare statsbidrag är bland annat magisterutbildningar av ett rehabpar, en distriktssköterskeutbildning, två sjuksköterskor utbildar sig inom demens, leasing av 20 läkemedelsautomater, Durewallsutbildningar, en sjuksköterska utbildat sig i sårvård och fem medarbetare har varit på konferens i palliativ vård. Medicinskteknisk apparatur har också köpts in till egna verksamheten samt till hemtjänst natt. För perioden har statsbidrag totalt erhållits med 3,6 miljoner kronor.

Överskottet beror även på att verksamheten inte lyckats rekrytera till vakanta tjänster framför allt på kvällar och nätter där endast fem av 13 tjänster är tillsatta men även sjuksköterskevakanser i team 2, Visbyområdet samt vakanser av fysioterapeuter.

Det är fortsatt ökade kostnader för hjälpmedel samt reparation av dessa, totalt 1,4 mnkr. Detta är knutet till demografin med allt äldre och skörare patienter samt troligtvis även till en hög inflationstakt med dyrare hjälpmedel.

Övertidsersättning för månads- och timanställda har minskat med 0,9 mnkr jämfört med föregående år. Detta trots att endast fem av 13 tjänster är tillsatta på kvällar och nätter.

Kostnader för delegerade HSL-insatser har också minskat med 0,8 mnkr då hemsjukvården hade färre patienter med omfattande insatser.

8.5.5 Omsorg om personer med psykisk funktionsnedsättning, SoL

Verksamheten omfattar bostad med särskild service SoL, boendestöd, sysselsättning och träffpunkter för personer med psykisk funktionsnedsättning. Antalet personer med boendestöd har ökat med 9 procent under året till drygt 220 brukare. Ett fyrtiotal brukare har bostad med särskild service och antalet är i princip oförändrat. Övervägande del av

insatsen bostad med särskild service köps ifrån privata utförare, det finns endast sex platser i egen regi.

Omsorg om personer med psykisk funktionsnedsättning, SoL, egen regi

Verksamheten bedrivs av avdelningen för omsorg om personer med funktionsnedsättning som i övrigt arbetar med LSS-insatser. Verksamheten bedrivs som resultatenhet och för 2022 är det ett underskott på 0,6 mnkr.

8.5.6 Insatser enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade)

LSS-insatserna omfattar bland annat bostad med särskild service, personlig assistans, daglig verksamhet, korttidsvistelse samt ledsagare och kontaktpersoner. För 2022 är det ett underskott mot budget för LSS-verksamheten på 34 mnkr och en nettokostnadsökning på 6,3 procent. För 2021 redovisades ett underskott på 19 mnkr.

Kostnadsökningarna avser främst bostad med särskild service och externa platser. Bedömningen är ändå att kostnaderna kommer att öka framåt med tanke på att det idag är kö på cirka åtta personer med beslut om insatsen bostad med särskild service och dessa personer behöver få en placering snarast.

Eftersom det fortfarande är mycket låga kostnader för LSS-verksamheten inom Region Gotland, nationellt sett, betyder det att verksamheten är rejält underfinansierad. I strategisk plan och budget påtalas årligen att det behövs budgettillskott. Största delen av verksamheten, förutom personlig assistans, utförs av i egen regi inom avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning. Då verksamheten bedrivs med så låga kostnader indikerar det att egenregin har ett effektivt resursutnyttjande. Nu är det underskott både hos myndighetsavdelningen (beställare) och egenregin (utförare). I en beställarutförarmodell är det viktigt att utföraren har rimlig ersättning. Detta blir problematiskt då ersättningen till utföraren skulle behöva höjas men det finns inte budgetmedel till detta.

Under året har resursfördelningsmodellen för daglig verksamhet, efter beslut i socialnämnden, omfördelats inom befintlig budgetram. Detta ger bättre ekonomiska förutsättningar för utförarna.

Bostad med särskild service LSS

Det är fortsatt höga kostnadsökningar för bostad med särskild service enligt LSS för vuxna, kostnaderna har ökat med sju procent under 2022. Det beror i huvudsak på externa placeringar för brukare med komplexa behov av gruppboende. Dessa går inte i dagsläget att tillgodose inom regionens egna boenden. Brukarna kräver en hög kompetens hos personal samt en hög personalbemanning vilket i dagsläget och under året kommer tillgodoses via externa placeringar. Under 2022 har det tillkommit tre externa placeringar. Socialnämnden har även blivit erlagd att betala en särskild avgift till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för icke verkställda beslut med totalt 1,7 miljoner kronor. En följd fler externa boendepaceringar är att även insatsen daglig verksamhet LSS behöver upphandlas vilket medför ökade kostnader.

Det är fortfarande kö till gruppboende. Under 2023 och 2024 beräknas det tillkomma 18 nya platser inom gruppboende på Gotland. Det innebär att verksamheten kommer ha platser som täcker dagens behov. Om samtliga platser behöver nyttjas så kommer kostnaden att öka med upp till cirka 25 miljoner kronor per år. I samband med denna

utökning kommer dock verksamheten att kunna jobba med att flytta hem brukare som idag bor på annan ort, vilket kan mildra kostnadsökningen.

När det gäller servicebostäder syns en minskad kostnad vilken beror på minskad volym. Under 2022 har sju servicelägenheter sagts upp och för tillfället står tre servicebostäder lediga. Att det funnits tomma servicebostäder är ett resultat av att färre brukare får bifall på serviceboende utifrån nya prejudicerande domar. Detta har även gett effekter på insatsen boendestöd där det kan noteras en ökning i volym. Målgruppen som får avslag på serviceboende enligt LSS 9:9 får istället sina behov tillgodosedda enligt socialtjänstlagen med boendestödsinsatser eller socialpsykiatriboende.

Myndighetsavdelningen arbetar aktivt med åtgärder utifrån de ökade kostnaderna för bostad med särskild service enligt LSS. En bostadsgrupp arbetar med matchning av brukare till boendeplatser inom egen regi och inom ramavtal. Avdelningen har kontinuerliga samverkansmöten med egen regins boendechef och LSS-handläggarna. Målet är att brukarna ska kunna bo kvar på boenden inom egen regi och ramavtal och inte behöva flytta till fastlandet. Under året har det tillskapats en roll där en handläggare har ett särskilt uppdrag med ansvar för boendeplaceringar där målet är att minska antalet externa placeringar.

Egen regi LSS-insatser samt socialpsykiatri – avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning

Avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning omfattar alla insatser inom LSS förutom personlig assistans. I avdelningen ingår även socialpsykiatrin. Avdelningen är en utförarorganisation som utför beställningar från myndighetsavdelningen och de flesta verksamheter bedrivs med ersättningsmodell. Avdelningen har ett underskott på 13,6 mnkr för 2022 varav 13 mnkr avser LSS-verksamheten. Underskottet avser främst boendena, daglig verksamhet och korttidsvistelse. I och med att arbetsmetoden för bedömning av behov numera utgår från IBIC (individens behov i centrum) har ersättningen daglig verksamhet omfördelats vilket ger bättre ekonomiska förutsättningar för utförarna. Ersättningarna för boenden ska ses över under 2023. Avdelningen har fått lite tillskott av statsbidrag för äldre brukare som bor kvar i gruppboende, brukare som kanske annars skulle bott i särskilt boende för äldre.

Daglig verksamhet

Verksamheten bedrivs till största del i egen regi och det finns tre privata utförare. Kostnaderna under 2022 ökat med 6 procent till 67 mnkr. Antalet brukare har ökat liksom kostnaderna för köp av externa platser.

Daglig verksamhet egen regi, LOV

Verksamheten bedrivs enligt LOV, lagen om valfrihet och det finns uppåt ett fyrtiotal olika arbetsplatser. För verksamheten i egen regi redovisas ett överskott på 0,6 mnkr för helåret. Omfördelningen av ersättningen utifrån IBIC har gett bättre ekonomiska förutsättningar. Daglig verksamhet har ökat sin försäljning från 0,3 mnkr till 2 mnkr. Verksamheten Överskottet, som tar hand om överblivna möbler inom regionen, har från 2022 börjat ta betalt för möbler som lämnas ut vilket ger ett litet överskott. Café Korpen har den största försäljningen med nästan 1,5 mnkr under 2022. Verksamheten har dock ett litet underskott

på grund av sjukskrivning samt extra personal under en period. Bedömningen är att Café Korpen kommer att ge ett överskott 2023.

Personlig assistans

Verksamheten omfattar personlig assistans enligt SFB (Socialförsäkringsbalken) och enligt LSS. Antalet timmar inom personlig assistans ökar med 4 procent jämfört med föregående år. Kostnaderna för 2022 ökar med 3,4 procent till 67 mnkr. Verksamheten sker helt i privat regi.

Ny lagstiftning kring personlig assistans gäller från januari 2023. Den kommer ha effekt på myndighetavdelningens bedömning av vilka som har rätt till insatsen personlig assistans. Det kan förväntas att fler medborgare än tidigare kommer vara berättigade till insatsen. Detta kan i sådant fall leda till ökade kostnader inom personlig assistans men till lägre kostnader kopplade till bostad med särskild service och hemtjänst.

Socialförvaltningen betalar de privata utförarna för deras sjuklönekostnader. Avseende merkostnader för sjuklöner enligt Socialförsäkringsbalken (SFB), så syns ett betydligt högre utfall under året jämfört med det budgeterade. Anledningen tycks vara släpande kostnader för sjuklöner under 2021 och pandemin men även fortsatt höga kostnader för sjuklöner under 2022.

8.5.7 Individ- och familjeomsorgen

Individ- och familjeomsorgen omfattar främst barn- och ungdomsvård, beroendevård och försörjningsstöd. För individ- och familjeomsorgen redovisas ett överskott för 2022 med 7 mnkr och en minskning av nettokostnaden med drygt 3 procent.

De senaste åren har ekonomin för verksamheten förbättrats betydligt. Detta beror främst på ändrade arbetssätt i syfte att minska placeringarna inom barn- och ungdomsvården. Däremot ökar kostnaderna för beroendevården.

Avdelningen har kämpat med underskott under flera år men har förbättrat det ekonomiska läget varje år. Att avdelningen nu når en budget i balans beror främst på ändrade arbetssätt i syfte att minska placeringarna inom barn- och ungdomsvården samt arbetet med att minska antalet långvariga hushåll med försörjningsstöd.

Avdelningen har erhållit stimulansmedel och sjuklönebidrag vilket påverkat resultatet positivt. Detta är medel som erhållits kopplat till psykisk hälsa, god och nära vård, familjehemsvård samt ersättning för sjuklöner med anledning av Covid-19.

Avdelningen har under året fortsatt arbetet med att sätta ekonomin i fokus samt öka delaktighet och förståelse. Vid årets början fick samtliga enhetschefer ta fram 1-2 mål att arbeta med under året i syfte att ha ekonomi i balans. Flertal mål syftade till att sänka kostnaderna för placeringar i olika former genom att se över befintliga avtal samt hitta nätverkslösningar. Att se över omkostnader och säkerställa processen för inköp är andra mål som enheterna arbetar mot.

Varje månad har enhetscheferna fått en genomgång i hur det ekonomiska läget sett ut, både övergripande och på enhetsnivå, i syfte att ständigt vara uppdaterade och att tillsammans kunna analysera. Presentationen har tillgängliggjorts på respektive enhet av enhetschef.

Barn- och ungdomsvården

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott mot budget med 7,5 mnkr. Nettokostnaden uppgår till 128 mnkr. Detta är en minskning med 6,0 procent, vilket motsvarar 7,7 mnkr.

Budgetöverskottet är ett resultat av flera vidtagna åtgärder i syfte att nå en ekonomi i balans. Bland annat har tidsbegränsade beslut för externa institutionsplaceringar införts. Avdelningen har även fortsatt med genomgång av samtliga placeringar två gånger per år i syfte att säkra kvalitet och ekonomiska resurser. Sedan införandet av arbetssättet Signs of safety har delaktigheten ökat bland brukare och andra lösningar än placering utanför eget hem har kunnat genomföras. Vidtagna åtgärder har bidragit till att antalet köpta vårddyg i institutionsvård har minskat vilket medfört att verksamhetsområdet har en budget i balans.

De senaste åren har behovet av vårddyg i konsulentstödda familjehem minskat. Under år 2022 har behovet dock ökat igen då verksamheten inte kunnat hitta familjehem i egen regi i samma omfattning som efterfrågats. Eftersom volymen samtidigt minskat i egen regi är det på totalen ingen större volymförändring. Men då kostnaderna för vårddyg i konsulentstödda familjehem är högre har kostnaderna ökat.

Placerade barn och unga i institutionsvård

	Antal individer* 2020	Antal individer* 2021	Antal individer* 2022	Antal vårddyg 2020	Antal vårddyg 2021	Antal vårddyg 2022	Diff vårddyg 21/22
HVB barn & unga <i>extern regi</i>	33	29	22	7 297	6 605	4 481	-2 124
HVB barn & unga <i>egen regi</i>	-	3	6	-	610	1 188	578
HVB föräldrabarn <i>extern regi**</i>	9	14	17	852	1 030	879	-151
HVB föräldrabarn <i>egen regi**</i>	50	41	44	2 108	3 063	2 606	-457
Stödboende <i>extern regi</i>	6	5	4	1 178	960	959	-1
Stödboende <i>egen regi</i>	2	2	4	264	148	517	369
Totalt	100	94	97	11 699	12 416	10 630	-1 786

*En individ kan förekomma i flera placeringsformer under året. Antalet avser totalt antal placerade för perioden och är inte samma som antal aktuella placeringar just nu.

** Placeringsdygnen avser både föräldrar och barn/ ungdomar.

Placerade barn och unga i familjehemsvård

	Antal individer* 2020	Antal individer* 2021	Antal individer* 2022	Antal vårddyg 2020	Antal vårddyg 2021	Antal vårddyg 2022	Differens vårddyg 21/22
Konsulentstöd	27	17	19	5 752	4 806	4 408	-398
Tillfälliga	13	9	10	666	591	1 790	1 199
Delsumma	40	26	29	6 418	5 397	6 198	801
Egen regi	66	70	67	17 644	17 432	16 358	-1 074
Tillfälliga	68	43	48	5 507	3 980	4 375	395
Delsumma	134	113	115	15 345	15 210	13 752	-1 458
Totalt	174	139	144	29 569	26 809	26 931	122

*En individ kan förekomma i flera placeringsformer under året. Antalet avser totalt antal placerade för perioden och är inte samma som antal aktuella placeringar just nu.

Förutom vidtagna åtgärder har vakanser, föräldraledigheter och korttidsfrånvaro medfört lägre personalkostnader.

Kostnader för resor, både för personal och för våra placerade barn samt deras föräldrar, har åter ökat under året. Under pandemin använde sig verksamheten i större utsträckning av digitala möten i vårt uppföljningsarbete och umgängesresorna ställdes nästan helt in. De digitala lösningarna är fortsatt ett arbetssätt då verksamheten nu följer upp både i fysisk form och digitalt.

Avdelningen har mottagit stimulansmedel och sjuklönebidrag på totalt 2,3 mnkr inom området vilket också påverkat resultatet positivt.

Beroendevård

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott mot budget på 5,4 mnkr. Nettokostnaden uppgår till 36 mnkr. Detta är en ökning på 13,5 procent, vilket motsvarar 4,3 mnkr.

Budgetunderskottet beror på att avdelningen köpt fler vårddygn enligt SoL (socialtjänstlagen) jämfört med tidigare år. Ett ökat behov av vård utanför eget hem sågs redan hösten 2021 och antal individer som varit aktuella för en placering har fortsatt varit på en hög nivå under år 2022. Antalet vårddygn enligt LVM (lag om vård av missbrukare) har samtidigt sjunkit då ett motivationsarbete har lett till att fler kunnat placeras enligt SoL.

Ett analysarbete påbörjades under hösten i syfte att säkerställa målgruppen och identifiera vad som föranlett det ökade behovet. I analysen kan konstateras att flera individer har ett missbruk i kombination med en neuropsykiatrisk diagnos. Ett par placeringar har under året förlängts i avvaktan på vidare insatser från annan verksamhet. Det framkom också att individer som haft ett pågående missbruk under lång tid behövt vårdinsatser utifrån hälsopåverkan som missbruket föranlett. Ett par åtgärder som vidtagits för att kommande år få en budget i balans är att:

- Förbättra förarbetet inför att en placering genomförs där det finns en tydlig planering från start till slut.
- Månadsvis uppföljning av placeringar på enhetsnivå
- Övergripande placeringsuppföljning varannan månad
- Fortsätta motivera individer till frivillig vård där tvingande vård bedöms nödvändigt.

Ambitionen är att effekten ska bli att placeringskostnaderna minskar samt ge förutsättningar att färre återfaller i missbruk.

Utförarverksamheterna inom beroendevården har en budget i balans. Antalet köpta dygn på Birkagården har varit lägre än tidigare år och budgeten för denna post är därmed också i balans.

Stimulansmedel och sjuklönebidrag har mottagits under året på totalt 3,1 mnkr vilket påverkat resultatet positivt.

Placering beroendevård

	Antal individer* 2020	Antal individer* 2021	Antal individer* 2022	Antal vård dygn 2020	Antal vård dygn 2021	Antal vård dygn 2022	Differens vård dygn 21/22
SoL	14	27	45	2 078	3 117	5 580	2 463
LVM	10	5	7	1 300	976	818	-158
LVU	1	-	-	48	-	-	-
Totalt	25	32	52	3 426	4 093	6 398	2 305

Försörjningsstöd

Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd redovisar ett överskott mot budget på 0,7 mnkr. Det är en positiv utveckling efter ett par år med stora underskott. Nettokostnaden uppgår till 63,6 mnkr och har minskat 10 procent, vilket motsvarar 7,3 mnkr.

Då verksamheten haft vakanser och mottagit stimulanter är kostnaderna kopplat till medarbetare 0,8 mnkr lägre än budgeterat.

Nettokostnaden för försörjningsstödet har sjunkit jämfört år 2021. Verksamheten har under året gjort satsningar för att minska antalet långvariga hushåll med hjälp av insatser som exempelvis ”Alla behövs på Gotland”, Vuxkomp och Jobbvägen. Detta i kombination med färre nyansökningar har medfört att färre hushåll varit i behov av försörjningsstöd under året.

Ekonomiskt bistånd	Antal hushåll				
	2018	2019	2020	2021	2022
Antal månader med utbetalt ekonomiskt bistånd					
1-3 mån	562	497	531	440	432
4-6 mån	236	265	255	211	191
7-9 mån	158	194	189	175	135
10-12 mån	300	306	349	367	296
Totalt	1 257	1 262	1 324	1 193	1 054

Övrig vuxenvård

Verksamhetsområdet för övrig vuxenvård, som framförallt omfattar Familjefrid, redovisar ett underskott mot budget med 1,8 mnkr. Nettokostnaden har ökat 29 procent vilket motsvarar 2,4 mnkr. Behovet av placering i skyddat boende med särskild kompetens har varit större och därmed också kostnaden. Särskild kompetens kan vara hedersproblematik eller samsjuklighet. Under året har en ny upphandling påbörjats där behovet av eftervård/insatser vid utsluss lyfts fram.

Familjerådgivning

Under året genomfördes en upphandling då dåvarande avtal för familjerådgivning löpte ut hösten 2022. Vinnare i upphandlingen och därmed nuvarande leverantör blev Mentea, vilket är samma företag som tidigare.

8.5.8 Bostadspolitiska frågor (bostadsanpassning)

För verksamheten bostadsanpassning har nettokostnaderna ökat med 3,4 procent till 7,4 mnkr för 2022. Det ekonomiskt utfallet är dock lägre än budgeterat. Detta beror delvis på en fördröjning av fakturor men också att fler ansökningar av hissar har kunnat tillgodoses med begagnade hissar, vilket resulterar i lägre utgifter på cirka 90 000 kronor per hiss. Under slutet av året inkom ett större antal ansökningar om hissar vilket kommer resultera i större kostnader under 2023 då de begagnade hissarna är slut.

8.5.9 Flyktingmottagning

Flyktingverksamheten bedrivs inom avdelningen individ- och familjeomsorg. För verksamheten redovisas ett underskott mot budget med 4,3 mnkr. Nettokostnaden uppgår till 4,3 mnkr, en ökning med 24 procent. Antalet aktuella individer har varit ett fåtal vilket medfört låga intäkter från Migrationsverket. Kostnaderna per vård dygn för det egna boendet har varit högre än ersättningen som erhållits från migrationsverket vilket resulterat i att verksamheten har ett underskott. Utifrån ekonomiska utmaningar till följd av lågt inflöde och därmed låga intäkter fattade avdelning beslut om att stänga boendet för ensamkommande i egen regi sista december 2022.

Antal placerade flyktingverksamhet, helår

	Antal individer* 2020	Antal individer* 2021	Antal individer* 2022	Antal vård dygn 2020	Antal vård dygn 2021	Antal vård dygn 2022	Diff vård dygn 21/22
HVB <i>extern regi</i>	1	-	1	60	-	162	162
HVB <i>egen regi</i>	9	8	6	1 599	1 437	1 039	-398
Stödboende <i>extern regi</i>	1	-	1	52	-	184	184
Stödboende <i>egen regi</i>	12	6	3	3 028	908	864	-44
Familjehem <i>extern regi</i>	-	-	-	-	-	-	-
Familjehem <i>egen regi</i>	10	6	4	2 511	1 505	251	-1 254
Totalt	33	20	15	7 250	3 850	2 500	-1 350

8.5.10 Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsåtgärder avser främst åtgärder inom försörjningsstödet inom individ- och familjeomsorgen. Nettokostnaden uppgick till 1,9 mnkr vilket är en stor ökning mot föregående år. Kostnadsökningen beror ökat på köp av verksamhet avseende sysselsättningsåtgärder från Röda Korset. Detta är kopplat till Diagonalen där individer får sysselsättning och lön istället för försörjningsstöd.

Ekonomirapport utfall organisation, tkr

	Budget Jan - Dec 2022	Utfall Jan - Dec 2022	Avvikelse Jan - Dec 2022	Utfall Jan- Dec 2021
52 Socialnämnd	-1 518 033	-1 472 058	45 975	-1 429 456
52001 SOF, gemensamt	-26 638	-21 415	5 223	-24 331
52002 Myndighetsavdelning	-1 044 259	-1 004 359	39 901	-965 547
52003 SÄBO	-41 635	-39 546	2 089	-37 546
52004 Hemtjänst	-35 470	-33 131	2 339	-32 969
52005 OoF	-16 415	-30 040	-13 625	-24 085
52006 Hemsjukvård	-62 024	-60 433	1 591	-58 210
52007 IFO	-273 135	-270 826	2 309	-277 544
52008 Kvalitetsavdelning	-10 416	-6 847	3 569	-7 751
52010 HR-Avdelning	-8 041	-5 462	2 579	-1 472

Ekonomirapport prognos organisation, tkr

	Budget 2023	Senaste prognos 2023	Avvikelse	Utfall 2022
52 Socialnämnd	-1 602 442		1 602 442	-1 472 058
52001 SOF, gemensamt	-28 607		28 607	-21 415
52002 Myndighetsavdelning	-1 097 901		1 097 901	-1 004 359
52003 SÄBO	-45 707		45 707	-39 546
52004 Hemtjänst	-37 563		37 563	-33 131
52005 OoF	-23 879		23 879	-30 040
52006 Hemsjukvård	-66 156		66 156	-60 433
52007 IFO	-280 415		280 415	-270 826
52008 Kvalitetsavdelning	-13 730		13 730	-6 847
52010 HR-Avdelning	-8 484		8 484	-5 462

8.6 Investeringar

För 2022 fanns en investeringsbudget på 56,7 mnkr. Av detta användes endast 1,4 mnkr.

Under hösten 2022 avbröt upphandlingen av en om- och tillbyggnad av äldreboendet Tingsbrogården med 26 platser. Anbudet översteg vida tilldelade investeringsmedel på 58 mnkr. Förnyad upphandling kommer att ske senare under 2023 och med tanke på dagens kostnadsnivå så kommer socialnämnden att behöva begära ytterligare investeringsmedel. För 2022 fanns 24 mnkr beviljat. I kompletteringsbudgeten begärs denna summa att få överföras till 2023.

En ny gruppboende enligt LSS skulle ha byggts under året men bygglovet var överklagat. Nu i januari har gruppboenden byggts på Terra Nova i Visby äntligen kunnat påbörjas. Bedömningen är att bostaden kan tas i drift i början av 2024. Investeringsmedel med totalt

30 mnkr har beviljats varav 22,5 mnkr i år. I kompletteringsbudgeten begärs denna summa att få överföras till 2023.

Den nya korttidsenheten på Korpen i Visby invigdes 8 april och är nu i drift. Investeringsmedel har beviljades med 71,3 mnkr varav 69,3 avsåg lokaler och 2 mnkr avsåg utrustning. I 2022-års investeringsbudget fanns 2 mnkr för utrustning, dock finansierades största delen med statsbidrag.

Ombyggnad av entré och reception vid individ- och familjeomsorgens lokaler på Polhemsgatan är i princip klar. Investeringsbudgeten på drygt 12 mnkr är överflyttad till teknikförvaltningen, de har också fått tilläggsanslag med 6 mnkr. De 0,2 mnkr som fanns hos socialförvaltningen har använts till inventarier.

I övrigt fanns det en investeringspott med 5 mnkr för anpassning och ombyggnad av lokaler och inköp av utrustning. Det fanns också en pott för investering i IT och välfärdsteknik med 3 mnkr. Endast en mindre del av investeringspotten användes, då det som rör äldreomsorgen till viss del finansierades med statsbidrag. Beloppet som överlämnats till TKF (teknik förvaltningen) avser verksamhetsanpassning av hemtjänstlokal i Roma.

Investeringsprojekt 2022, tkr

Projekt	Investeringsprojekt	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse	Begärs i kompletteringsbudget
26006	Utrustning, maskiner, inventarier	7 504	202	7 302	
26009	IFO reception entré	200	281	-81	
26010	Tillbyggnad Tingsbrogården	24 000	0	24 000	24 000
26011	Gruppboende Terra Nova	22 500	0	22 500	22 500
26293	Korttidsboende Visby	2 000	425	1 575	
	Överlämnat till TKF	496	496	0	
Totaler		56 700	1 404	55 296	46 500

Se vidare följande bilagor som rör ekonomi:

9.2 Statistik

9.3 Intern kontroll

9.4 Köp huvudverksamhet

9.5 Ekonomiska rapporter

9 Bilagor

9.1 Bilaga 1 Sammanställning av brukarundersökningar 2022

Brukarundersökning - IFO sammanfattning

Under hösten 2022 har en brukarundersökning genomförts inom individ- och familjeomsorgens myndighetsutövning för, missbruk och beroende, sociala barn och ungdomsvården (unga 13 år och äldre samt vårdnadshavare). Brukarundersökningen ingår i Sveriges Kommuner och Regioners nationella brukarundersökningar. I undersökningen har enkäter delats ut till sammanlagt 297 personer som under perioden 15 september till och med 15 oktober 2022, hade en kontakt med en socialsekreterare. Enkäten har besvarats av 129 personer vilket innebär en svarsfrekvens om 62 procent. Deltagare i enkäten har beretts möjlighet att välja att besvara digitalt (via telefon, dator, Ipad) eller som pappersenkät. 65 procent valde att besvara enkäten som pappersenkät.

Motsvarande undersökning genomfördes 2021 och då delades enkäten ut till 297 personer och totalt 162 personer besvarade enkäten vilket motsvarar en svarsfrekvens om 55 %. Vid jämförelse mellan 2021 och 2022 så redovisar Gotland en minskning i antalet personer som ingått i undersökningen men en högre svarsfrekvens. En trolig orsak till det minskade antalet som ingått i undersökningen är att ekonomiskt bistånd inte deltagit i undersökningen för 2022.

Resultatet för individ- och familjeomsorgen totalt för 2022, visar på att andelen positiva svar för Gotland har ökat jämfört med 2021 när det gäller frågor som rör brukarnas känsla av att kunna påverka hjälp och inflytande. Andelen positiva svar jämfört med 2021 har minskat när det gäller brukarnas känsla av förbättrad situation och sammantagen nöjdhet.

Frågan som rör hur brukarens ser på om situationen förbättras sedan hen fick kontakt med socialtjänsten är den fråga i undersökningen som har lägst andel positiva svar, 64 procent.

Andelen positiva svar för Gotland ligger i nivå med samtliga kommuner (ovägt medel) för frågorna om hur brukaren ser på att få kontakt, tydlig information och möjlighet till inflytande.

Kvinnor redovisar en högre grad positiva svar på fem av sju frågor jämfört med män. Kvinnor anger att de i högre grad kan påverka hjälpen jämfört med män. Den fråga som har lägst andel positiva svar är hur brukaren känner kring hur situation har förbättrats efter kontakt med socialtjänsten, anger kvinnor en betydligt högre andel positiva svar jämfört med män, vilket är ett resultat som kvarstår sedan 2021.

Nedan följer en redovisning per enkät:

Brukarundersökning IFO - Barn och ungdomsvård 13 år och äldre

Under hösten 2022 så har barn- och unga 13 år och äldre samt vårdnadshavare till barn och unga 0-18 år som haft kontakt med socialsekreterare erbjudits att svara på en enkät. Totalt ingår 56 barn och unga i målgruppen och 27 har svarat på enkäten (10 kvinnor och 15 män), vilket är en svarsfrekvens om 48 procent. Svarsfrekvensen för Gotland 2022 har minskat jämfört med 2021 då den uppgick 62 procent. Svarsfrekvens för alla kommuner ovägt medel 2022 uppgår till 56 procent.

Män överlag redovisar en högre andel positiva svar än kvinnor vilket är ett resultat som kvarstår sedan 2021. Andelen kvinnor som svarar ”vet inte” på frågor är högre i flertalet frågor jämfört med män. Andelen män på första besök är högre än för kvinnor, kvinnor har längre kontakter.

Högst andel positiva svar redovisas för få kontakt (100 procent) och möjligheten till inflytande (95 procent). Lägst andel positiva svar (62 procent) redovisas på frågan om möjlighet att påverka hjälp.

Resultatet visar på en högre andel positiva svar på samtliga frågor utom frågan om inflytande, jämfört med 2021. Jämfört med alla kommuner ovägt medel redovisar Gotland en lägre andel positiva svar på frågor om tydlig information och påverka hjälp.

Styrkor	Förbättringsområden
Ungas möjlighet att få kontakt med socialsekreterare Ungas möjlighet till inflytande.	Svarsfrekvens Ungas möjlighet att påverka hjälp

Brukarundersökning IFO – Barn och ungdomsvård - vårdnadshavare till barn och unga 0-18 år

Under hösten har 121 vårdnadshavare för barn och unga 0-18 år som haft kontakt med socialsekreterare erbjudits att besvara en enkät. 79 vårdnadshavare (43 kvinnor och 35 män) har svarat på enkäten, vilket är en svarsfrekvens om 65 procent.

Gotland redovisar en lägre andel positiva svar för fem av sju frågor jämfört med 2021. Lägst andel positiva svar redovisas för frågan om förbättrad situation efter kontakt med socialtjänsten (57 procent).

I förhållande till alla kommuner (ovägt medel) redovisar Gotland en något lägre andel positiva svar på fyra av sju områden förutom inflytande där Gotland redovisar en högre andel positiva svar.

Kvinnor redovisar en högre andel positiva svar i förhållande till män vilket är ett resultat som kvarstår jämfört med 2021.

Styrkor	Förbättringsområden
Svarsfrekvens Vårdnadshavares möjlighet till inflytande.	Öka andelen positiva förbättrad situation. Öka andelen positiva svar för män

Brukarundersökning IFO - Missbruk och beroende

Under hösten 2022 så har 30 brukare som haft kontakt med socialsekreterare inom missbruks- och beroendevården erbjudits att svara på en enkät. 27 brukare (5 kvinnor och 18 män) har besvarat enkäten vilket är en svarsfrekvens om 77 procent. Jämförelser med 2021 ska göras med försiktighet då endast nio brukare besvarade enkäten 2021. Resultat för Gotland jämfört med alla kommuner ovägt medel visar på en lägre andel positiva svar för sex av sju frågor. Höst andel positiva svar ser vi på frågan om tydlig information (95 procent) vilket också är i nivå med alla kommuner ovägt medel. Lägst andel positiva svar anger brukarna på frågan om förbättrad situation efter kontakt med socialtjänsten (67 procent).

Styrkor	Förbättringsområden
Svarsfrekvens Tydlig information	Öka andelen positiva svar för förbättrad situation

Brukarundersökning Placerade barn och unga i familjehem och HVB

Sedan 2021 deltar Gotland i SKR nationella brukarundersökning som riktar sig till barn och unga 13 år och äldre i familjehem och på hem för vård eller boende (HVB). Undersökningen är en totalundersökning. Redovisning uppdelat på kön för Gotland är inte möjligt för 2022 då det är färre än fem svar från respektive kön på varje fråga. Redovisningen för Gotland bygger på få svar och resultatet ska användas med försiktighet.

Familjehem

Under hösten 2022 har 28 barn och unga 13 år och äldre i familjehem erbjudits att besvara en enkät och 17

har svarat vilket motsvarar en svarsfrekvens om 61 procent. Redovisningen bygger på få svar och resultatet ska användas med försiktighet. Resultatet redovisas inte könsuppdelat då de är färre än fem kvinnor eller män som svarat på varje fråga. För 2022 redovisar Gotland en lägre svarsfrekvens jämfört med 2021 (65 procent) men fler som besvarade enkäten. Gotland redovisar för 2022 en högre svarsfrekvens jämfört med alla kommuner ovägt medel (47 procent).

Gotland redovisar en ökad andel positiva svar för sju av 12 frågor jämfört med 2021. Högst andel positiva svar redovisas för hjälp med att hålla kontakt med familj och vänner (100 procent). Störst ökning andelen positiva svar jämfört med 2021 redovisas för frågan ”bestämma om saker som är viktiga” som ökat med 21 procentenheter jämfört med 2021. Lägst andel positiva svar redovisas i frågorna som gäller stöd att må bra (76 procent) och vet vem hen ska kontakta om något är dåligt (76 procent) och får hjälp med läxor (77 procent).

Jämfört med alla kommuner ovägt medel redovisar Gotland en lägre andel positiva svar på samtliga frågor förutom hjälp med att hålla kontakt med familj och vänner får stöd med att planera framtid.

HVB

Motsvarande enkät har erbjudits till 19 barn och unga 13 år och äldre som är placerade på HVB och 13 har besvarat enkäten vilket motsvarar en svarsfrekvens om 68 procent. Resultatet redovisas inte könsuppdelat då de är färre än fem kvinnor eller män som svarat på varje fråga.

Gotland redovisar en ökad andel positiva svar för fyra av 12 frågor jämfört med 2021. För fem frågor; trivs i boendet, känner sig trygg i boendet, får det stöd hen behöver för att må bra, stöd med skolan och fritid uppgår andelen positiva svar till 100 procent. Ett resultat som är jämförbart med 2021. Jämfört med alla kommuner ovägt medel för 2022 redovisar Gotland en högre andel positiva svar på nio av 12 frågor.

Frågan med lägst andel positiva svar är om hen vet vem hen ska kontakta om något är dåligt (77 procent).

Styrkor	Förbättringsområde
Trivsel i boendet Trygg i boendet Stöd för att må bra Stöd för en fungerande skola Stöd för en bra fritid	Öka andel brukare som vet vem hen ska kontakta om något är dåligt på HVB-hemmet

OOF

Brukarundersökningar har gjorts av insatserna daglig verksamhet LSS och sysselsättning SOL under 2022. Brukarundersökningen inom OOF görs vartannat år per insats. Enkäterna fylls i regel i digitalt via dator, platta eller smartphone. För de som vill erbjuds även att fylla i enkäten i pappersform, 3 % valde den formen i år, en minskning med 25 % jämfört med tidigare brukarundersökning då 28 % valde pappersform. Antal brukare som ingick i målgruppen för enkäten var 353. Totalt sett har 267 svar inkommit. Det innebär att svarsfrekvensen är 76 %. Jämfört med tidigare brukarundersökning 2020, där svarsfrekvensen var 70 %, har svarsfrekvensen ökat. Ett urval av resultat som kategoriserats som styrkor och förbättringsområden per insats har valts ut.

Daglig verksamhet

Antal brukare som ingick i målgruppen för enkäten var 333. Totalt sett har 249 svar inkommit. Det innebär att svarsfrekvensen är 75 procent. Jämfört med tidigare brukarundersökning 2020, där svarsfrekvensen var 60 %, har svarsfrekvensen ökat. Av de 249 svarande har 232 stycken valt daglig verksamhet som drivs av Region Gotland och 17 stycken har valt daglig verksamhet som drivs i privat regi eller i kooperativ regi. Nedan redovisas styrkor och förbättringsområden. Därmed inte sagt att även styrkorna kan var förbättringsområden. Inom parentes anges de nationella siffrorna för hela riket. När det gäller skillnader mellan kvinnor och män på daglig verksamhet så är kvinnorna markant mer nöjda med sitt stöd men mer otrygga och rädda och än männen, vilket inte är samma trend som tidigare brukarundersökning (2020), då var kvinnorna mindre markant nöjda med sitt stöd och även då mer otrygga och rädda än männen.

Styrkor	Förbättringsområden
<p>Känner du dig trygg med personalen på din dagliga verksamhet?"</p> <p>Ja: 89 % (nationellt 85 %)</p> <p>En förbättrat resultat jämfört med 2020 (88 %) och årets nationella resultat (85 %).</p>	<p>Är det du gör på din dagliga verksamhet viktigt för dig?</p> <p>Ja: 85 % (nationellt 84 %)</p> <p>En försämrat resultat jämfört med 2020 (87 %) men högre än årets nationella resultat (84%).</p>
<p>Bryr sig personalen på din dagliga verksamhet om dig?</p> <p>Ja: 91 % (nationellt 90 %)</p> <p>En förbättrat resultat jämfört med 2020 (87 %) och i förhållande till årets nationella resultat (90 %).</p>	
<p>Får du bestämma saker som är viktiga för dig?</p> <p>Ja: 82 % (nationellt 77 %)</p> <p>Ett förbättrat resultat jämfört med 2020 (80 %) och i förhållande till årets nationella resultat (77 %).</p>	
<p>Får du den hjälp du behöver ha på din dagliga verksamhet?</p> <p>Ja: 90 % (nationellt 87 %)</p> <p>En förbättrat resultat jämfört med 2020 (86 %) och i förhållande till årets nationella resultat (87 %).</p>	

Sysselsättning SoL

Antal brukare som ingick i målgruppen för enkäten var 20. Totalt sett har 18 svar inkommit. Det innebär att svarsfrekvensen är 90 procent. Jämfört med tidigare brukarundersökning 2020, där svarsfrekvensen var 80 %, har svarsfrekvensen ökat. Av de 18 svarande har samtliga sysselsättning SoL som drivs av Region Gotland. Nedan redovisas styrkor och förbättringsområden. Därmed inte sagt att även styrkorna kan var förbättringsområden. Inom parentes anges de nationella siffrorna för hela riket. När det gäller skillnader mellan kvinnor och män så är kvinnorna inom sysselsättning SoL mindre nöjda med sitt stöd och mer otrygga än männen, vilket är samma trend som tidigare brukarundersökning (2020). På frågan om personalen på sysselsättning SoL bryr sig om dig, skiljer det hela 36 % (2020 års resultat) mellan män och kvinnor. Det finns däremot fler samstämmiga resultat för män och kvinnor inom sysselsättning SoL än inom daglig verksamhet.

Styrkor	Förbättringsområden
Vet du vem du ska prata med om något är dåligt på sysselsättningen? Ja: 100 % (nationellt 93 %) Ett klart förbättrat resultat jämfört med 2020 (81 %) och bättre än det nationella resultatet om 93 %.	Är du rädd för något på din sysselsättning? Aldrig: 67 % (nationellt 80 %) Ett försämrat resultat jämfört med 2020 (69 %) och även i förhållande till årets nationella resultat (80 %)
	Känner du dig trygg med personalen på din sysselsättning? Ja: 83 % (nationellt 87 %) En klar försämrat resultat jämfört med 2020 (94 %) och årets nationella resultat (87 %).
	Är det du gör på din sysselsättning viktigt för dig? Ja: 67 % (nationellt 84 %) En försämrat resultat jämfört med 2020 (69 %) och klart sämre än årets nationella resultat (84%).
	Trivs du på din sysselsättning? Ja: 67 % (nationellt 88 %) En försämrat resultat jämfört med 2020 (81 %) och i förhållande till årets nationella resultat (88 %)
	Bryr sig personalen på din sysselsättning om dig? Ja: 75 % (nationellt 92 %) En klart försämrat resultat jämfört med 2020 (94 %) och i förhållande till årets nationella resultat (92 %)

Hemtjänst (egen regi och privat regi)

Socialstyrelsens rikstäckande brukarundersökning ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?” genomfördes 2022 som en enkätundersökning med svarsperiod 18 januari – 20 mars. Enkäten skickades till personer 65 år eller äldre som hade ett verkställt beslut om hemtjänst den 30 september 2021. Svarsfrekvensen för Gotland var 64% vilket är högre än tidigare år och i jämförelse med riket, se tabell nedan.

Svarsfrekvens

	2022	2020	Riket 2022
Hemtjänst	64%	61%	59%

Årets brukarundersökning visar i flera av frågorna ett något lägre resultat i jämförelse med tidigare år. Störst skillnad i andelen positiva svar ses i frågorna om personalen brukar informera i förväg om tillfälliga förändringar (72% positiva svar 2022 i jämförelse med 80% år 2020) och om personalen brukar ha tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt arbete hos brukaren (82% positiva svar 2022 i jämförelse med 87% år 2020). I tre frågor har resultaten ökat i jämförelse med tidigare år: om brukaren har fått välja utförare (77% i jämförelse med 76% år 2020), upplevelse av att personalen utför sina arbetsuppgifter bra (90% i jämförelse med 89%) och i frågan om fungerande samarbete mellan anhörig och hemtjänsten (92% i jämförelse med 91% år 2020).

Andelen personer som uppger att de är sammantaget nöjda med sin hemtjänst är 92% precis som tidigare år, se tabell nedan.

Sammantaget nöjda

	2022	2020	Riket 2022
Andel brukare som är nöjda med sin hemtjänst	92%	92%	86%

Fördelat per regiform är den totala andelen positiva svar relativt jämn, se tabell nedan.

Positiva svar

	2022	2020	Riket 2022
Egen regi	79%	80%	74%
Enskild regi	78%	83%	74%

Gotland har totalt sett, i likhet med tidigare år, högre andel positiva resultat i jämförelse med riket i samtliga frågor förutom en: 45% uppger att de inte besväras av ensamhet vilket överensstämmer med siffran för motsvarande resultat för riket. Brukarundersökningen innehåller även frågor anpassade utifrån coronapandemin. Bland annat uppger 31% att de under coronapandemin besvärats av ensamhet i högre utsträckning jämfört med tidigare.

Särskilt boende (egen regi och privat regi)

Socialstyrelsens rikstäckande brukarundersökning ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?” genomfördes 2022 som en enkätundersökning med svarsperiod 14 januari – 20 mars. Enkäten skickades till personer 65 år eller äldre som hade ett verkställt beslut om särskilt boende den 30 september 2021. Svarsfrekvensen för Gotland var 50% vilket är högre än tidigare år och i jämförelse med riket, se tabell nedan.

Svarsfrekvens

	2022	2020	Riket 2022
Särskilt boende	50%	45%	43%

Årets brukarundersökning visar i flera av frågorna ett lägre resultat i jämförelse med tidigare år. Störst skillnad i andelen positiva svar ses i frågorna om personalen brukar meddela i förväg om tillfälliga förändringar (57% positiva svar 2022 i jämförelse med 70% år 2020), personalen brukar ha tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt arbete hos brukaren (73% positiva svar 2022 i jämförelse med 85% 2020) och om brukaren brukar kunna påverka vid vilka tider hjälpen ges (62% positiva svar 2022 i jämförelse med 74% 2020). En fråga har bättre resultat i jämförelse med tidigare år: 75% uppger att det är trivsamt utomhus runt boendet (i jämförelse med 73% 2020).

Andelen brukare som uppger att de är sammantaget nöjda med sitt boende är 85% vilket är en minskning i jämförelse med tidigare år, se tabell nedan.

Sammantaget nöjda

	2022	2020	Riket 2022
Andel brukare som är nöjda med sitt boende	85%	90%	77%

Fördelat per regiform är den totala andelen positiva svar jämn, se tabell nedan.

Positiva svar

	2022	2020	Riket 2022
Egen regi	70%	78%	64%
Enskild regi	70%	74%	64%

Gotland har totalt sett, i likhet med tidigare år, högre andel positiva resultat i jämförelse med riket i samtliga frågor förutom en: 82% uppger att de fick plats på önskar äldreboendet, vilket är lägre än motsvarande resultat för riket (87%).

Brukarundersökningen innehåller även frågor anpassade utifrån coronapandemin. Bland annat uppger 29% att de under coronapandemin besvärats av ensamhet i högre utsträckning jämfört med tidigare.

Korttidsheten Korpen

Undersökningen genomfördes under perioden 14 november till och med 16 december 2022. Enkät delades ut till samtliga som vistats på korttidsplats i sju dagar eller längre samt de som vistades på korttidsheten för växelvård under den aktuella perioden. Enkät delades ut till 60 personer. *Resultatet är ej klart på grund av systemsvårigheter i samband med uppdatering.*

Hemsjukvården

Undersökningen genomfördes i november/december 2022 och visade ett mycket bra resultat.

- 92 % tycker att det är lätt att komma i kontakt med hemsjukvården
- 86 % känner sig respektfullt bemötta
- 85 % känner sig delaktiga i planering och beslut av den vård de får
- 99 % är nöjda eller mycket nöjda med den vård som ges av hemsjukvården

9.2 Bilaga 2 Statistik

STATISTIK	2020	2021	2022
SOL			
Totalt antal brukare med SoL-insatser	3 208	3 316	3460
varav ≥ 65 år	2 768	2 847	2960
varav < 65 år	440	469	500
Hemtjänst			
Totalt antal brukare	1 673	1 711	1 806
varav ≥ 65 år	1 540	1 576	1654
varav < 65 år	133	135	152
Totalt antal timmar, (ej tillfällig vistelse)	618 630	575 287	551 835
Antal timmar i genomsnitt per brukare	370	336	306
Varav daginsatser totalt antal timmar	592 914	551 056	530 812
Totalt antal brukare med daginsatser	1 670	1 707	1 795
Antal brukare genomsnitt/månad	1 147	1 169	1 224
Varav nattinsatser totalt	25 716	24 231	21 023
Totalt antal brukare med nattinsatser	315	316	306
Antal brukare genomsnitt/månad	156	155	148
Tillfällig vistelse timmar totalt	427	838	1 063
Totalt antal personer	40	58	77
Antal personer genomsnitt/månad	3	5	7
Trygghetslarm			
Antal personer totalt	1 965	2 044	2 108
Antal personer genomsnitt/månad	1 530	1 552	1 592
Särskilt boende			
Antal platser (vid årets utgång)	654	660	657
Antal individbeslut som har verkställts	276	288	258
Korttidsboende/-platser			
Antal platser (vid årets utgång)	50	48	49
Antal beslut totalt	523	602	763
Boendestöd			
Antal timmar	28 435	28 783	30 826
Antal personer genomsnitt/månad	188	206	224
Hemsjukvård			
Antal patienter med hembesök inskrivna i hemsjukvården	551	481	474
Antal hembesök genomsnitt/mån till dessa patienter	1 598	1 481	1 079
Antal patienter enstaka hembesök hemsjukvården	2 260	2 006	2 072
Antal enstaka hembesök genomsnitt/mån till dessa patienter	554	516	504
LSS			
Totalt antal aktiva ärenden LSS samt SFB	859	868	869
Bostad med särskild service, BMSS			
Antal brukare med verkställda beslut	190	189	180
Antal brukare med verkställda beslut, genomsnitt/mån	182	181	175
Daglig verksamhet			
Antal brukare med verkställda beslut, genomsnitt/mån	315	323	346
Personlig assistans			
Totalt antal brukare med beslut om assistans	135	125	130
Enligt LSS			
totalt antal brukare	30	25	30
brukare genomsnitt/månad	23	21	23
totalt antal timmar	89 559	85 376	88 799
Enligt SFB			
antal brukare totalt	105	100	100
antal brukare genomsnitt/månad	100	98	98

STATISTIK	2020	2021	2022
INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG			
Placerade barn-ungdomar familjehem 1)	93	90	89
varav placeringar enligt SoL	57	52	54
varav placeringar enligt LVU	36	38	35
Placerade dygn ungdomar familjehem	23 105	22 238	20 767
varav dygn enligt SoL	14 740	12 770	12 457
varav dygn enligt LVU	8 365	9 468	8 310
Placerade barn-ungdomar familjehem tillf. Placering 1)	81	49	61
varav placeringar enligt SoL	47	28	39
varav placeringar enligt LVU	34	21	22
Placerade dygn ungdomar familjehem tillf. placering	6 198	4 571	6 165
varav dygn enligt SoL	3 026	2 518	4 515
varav dygn enligt LVU	3 172	2 053	1 650
Placerade barn-ungdomar HVB/stödboende 1)	41	41	34
varav SoL	23	27	26
varav LVU	18	14	8
Placerade dygn barn-ungdomar HVB/stödboende	8 739	8 323	7 188
varav dygn enligt SoL	5 370	5 424	5 155
varav dygn enligt LVU	3 369	2 899	2 033
Placerade barn med föräldrar HVB 1)	59	55	59
varav SoL	52	46	59
varav LVU	7	9	0
Placerade dygn barn med föräldrar HVB	2 960	4 093	3 463
varav dygn enligt SoL	2 199	3 840	3 463
varav dygn enligt LVU	761	253	0
Anmälningar barn-ungdomar 2)	2 452	2 272	2 566
varav barn 0-12 år	1 469	1 425	1 564
varav ungdomar 13-17 år	931	818	968
varav 18-20 år	52	29	34
Utredning BOU SoL 11:1 0-20 år 2)			
Inledda utredningar under året	699	698	639
Placerade vuxna med beroende HVB	25	32	52
varav SoL	14	27	45
varav LVM	10	5	7
varav LVU	1	0	0
Placerade dygn vuxna med beroende HVB	3 426	4 093	6 398
varav SoL	2 078	3 117	5 580
varav LVM	1 300	976	818
varav LVU	48	-	-
Försörjningsstöd antal hushåll	1 324	1 193	1 055
varav unga vuxna 18-24	328	244	185
genomsnittlig tid per hushåll, månader	6	6	6
genomsnittligt utbetalning per hushåll, kr	49 088	53 726	53 348
Från 2019 delas stadigvarande och jourplacering			
1) Brukare kan ha både SoL- och LVU-placering under samma år			
2) Exkl. ensamkommande			

9.3 Bilaga 3 Uppföljning av den interna kontrollen 2022

Sammanfattning av ärende SON 2022/7, beslutat i socialnämnden december 2022.

Process/rutin	Ansvarig	Kontrollpunkt	Kontrollmetod	Resultat
Ekonomi				
Inköp sker från upphandlad leverantör	Ekonomichef	Kontroll av leverantörsfaktura	Stickprov	Godkänd
Priser och villkor följs enligt avtal	Ekonomichef	Kontroll av leverantörsfaktura med avseende på rätt pris och villkor enligt avtal	Stickprov	Ej godkänd
Inköpskort rutin följs	Ekonomichef	Kontroll att beslutsattestant inte är kortinnehavare, moms, kvitto, syfte. Hela förvaltningen, slumpvist urval minst ett kort per avdelning	Stickprov	Ej godkänd, se bilaga 2
Medarbetare				
Fördelning arbetsmiljöansvar	HR-chef	Kontroll att skriftlig fördelning av arbetsmiljö finns för samtliga chefer	Samtliga	Ej godkänd
Arbetsmiljöutbildning	HR-chef	Kontroll att chefer genomgått obligatorisk utbildning i arbetsmiljö.	Samtliga	Ej godkänd
Organisation				
Aktuella genomförandeplaner	Kvalitetschef	Kontroll att aktuella genomförandeplaner finns inom samtliga verksamheter för de SoL- och LSS-verksamheter som ingår i planen för kvalitetsuppföljning.	Urval	Godkänd
Delaktighet vid skapande av genomförandeplaner	Kvalitetschef	Kontroll att brukares delaktighet dokumenterats vid skapande av genomförandeplaner inom SoL- och LSS-verksamheter som ingår i planen för kvalitetsuppföljning.	Urval	Ej godkänd
Läkemedelshantering	MAS	Kontroll att rutiner finns som är uppdaterade och kända av resp chef, 10 särskilda boende och två gruppboendestäder LSS	Urval	Godkänd
Hantering av värmeböljor	Kvalitetschef	Kontroll att rutiner finns som är uppdaterade och kända av resp chef, fem säbo och två gruppboendestäder LSS	Urval	Godkänd
Hantering av elavbrott	Kvalitetschef	Kontroll att rutiner finns som är uppdaterade och kända av resp chef, fem säbo och två gruppboendestäder LSS	Urval	Säbo Godkänd Bmss ej godkänd
Drift				
Behörigheter verksamhetssystem	Administrativ chef	Kontroll av att medarbetare har rätt behörigheter i verksamhetssystemen Treserva och Lifecare.	Stickprov	Godkänd
Systemavbrott	Administrativ chef	Kontroll av det vid systemavbrott finns reservrutiner som är uppdaterade och kända avseende verksamhetssystemen Treserva och Lifecare.	Urval	Godkänd

9.4 Bilaga 4 Köp från privata utförare

Köpt av tjänster över 5 mnkr från privata utförare 2022.

Vht kod	Verksamhet	privata utförare, mnkr	andel %	egen regi, mnkr	andel %	totalt, mnkr
52	Vård och omsorg enl SOL	315,0	38%	525,0	62%	840,0
53	Insatser enl LSS	79,0	27%	217,0	73%	296,0
54	Individ och familjeomsorg	63,0	24%	202,0	76%	265,0
61	Flyktingmottagning	4,0	93%	0,3	7%	4,3
62	Arbetsmarknadsåtgärder	1,4	74%	0,5	26%	1,9
	Summa	462,4	33%	944,8	67%	1 407,2

Vht kod	Verksamhet	Uppdragsföretag	Summa 2022, mkr	Andel
52	Vård och omsorg enl SOL	Total	840	100%
52	Vård och omsorg enl SOL	Attendo Sverige AB	123	15%
52	Vård och omsorg enl SOL	Stiftelsen Gotlands sjukhem	33	4%
52	Vård och omsorg enl SOL	Gotlands Hemtjänster AB	30	4%
52	Vård och omsorg enl SOL	Gotlands Serviceboende AB	26	3%
52	Vård och omsorg enl SOL	Primula Hemtjänst & Städservice AB	25	3%
52	Vård och omsorg enl SOL	Gotlands Vård AB	22	3%
52	Vård och omsorg enl SOL	Vardaga AB	16	2%
52	Vård och omsorg enl SOL	Nygårds Vård Gotland AB	11	1%
52	Vård och omsorg enl SOL	Ava Care AB	10	1%
52	Vård och omsorg enl SOL	Hattstugan Vård & Utbildnings AB	9	1%
52	Vård och omsorg enl SOL	UNEA Hemtjänster AB	6	1%
52	Vård och omsorg enl SOL	Övrigt	4	0%
52	Vård och omsorg enl SOL	Egen regi	525	63%
				100%
53	Insatser enl LSS	Total	296	100%
53	Insatser enl LSS	Hajdes Ek. Förening	19	6%
53	Insatser enl LSS	Olivia omsorg AB	7	2%
53	Insatser enl LSS	Särnmark Assistans AB	6	2%
53	Insatser enl LSS	Assistans på Gotland AB	5	2%
53	Insatser enl LSS	Övrigt	42	14%
53	Insatser enl LSS	Egen regi	217	73%
				100%
54	Individ och familjeomsorg	Total	265	100%
54	Individ och familjeomsorg	TG på Gotland	6	2%
54	Individ och familjeomsorg	Övrigt	57	22%
54	Individ och familjeomsorg	Egen regi	202	76%
				100%
61	Flyktingmottagning	Total	4,3	100%
61	Flyktingmottagning	Övrigt	4	93%
61	Flyktingmottagning	Egen regi	0,3	7%
				100%
62	Arbetsmarknadsåtgärder	Total	1,9	100%
62	Arbetsmarknadsåtgärder	Övrigt	1,4	74%
62	Arbetsmarknadsåtgärder	Egen regi	0,5	26%
				100%

9.5 Bilaga 5 Ekonomiska rapporter

52WBL2 Resultatrapport per verksamhet, tkr						
Kod	Verksamhet Text	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Netto- avvikelse
		Årsbudget Jan 22 - Mån 13 22	Årsbudget Jan 22 - Mån 13 22	Utfall Jan 22 - Mån 13 22	Utfall Jan 22 - Mån 13 22	
11	Nämnd- och styrelseverksamhet	0	2 273	0	2 073	200
14	Nämndadministration	0	1 450	-2	1 405	48
1	Politisk verksamhet	0	3 723	-2	3 478	248
51	Gemensamt SOF	-3 990	39 326	-16 433	44 386	7 383
52	Vård och omsorg enl SoL	-556 521	1 463 003	-613 137	1 453 006	66 613
53	Insatser enligt LSS	-214 485	476 132	-209 888	505 447	-33 912
54	Individ och familjeomsorg	-5 424	277 129	-16 473	281 108	7 070
55	Handläggning	0	28 046	-293	27 233	1 107
59	Bostadspolitiska frågor	0	9 648	-13	7 424	2 237
5	Vård och omsorg	-780 419	2 293 284	-856 236	2 318 603	50 497
61	Flyktmottagning	-7 490	7 490	-6 020	10 286	-4 266
62	Arbetsmarknadsåtgärder	-848	2 293	-899	2 849	-505
6	Särskilt riktade insatser	-8 338	9 783	-6 919	13 135	-4 770
Totaler		-788 757	2 306 790	-863 157	2 335 216	45 975

52WBL3 Resultatrapport, tkr			
Text	Årsbudget	Utfall	Avvikelse
	inkl TA, OM Jan 22 - Mån 13 22	Jan 22 - Mån 13 22	
Resultatrapport på nämndnivå, tkr			
Verksamhetens totala intäkter	788 757	863 157	74 400
Verksamhetens totala kostnader	-2 304 141	-2 332 604	-28 463
Avskrivningar	-2 522	-2 481	41
Internränta	-127	-131	-4
Verksamhetens nettokostnader	-1 518 033	-1 472 058	45 975
Kommunbidrag	1 518 033	1 518 033	0
Årets resultat	0	45 975	45 975
Kontrollrad konto 30-88	0	45 975	45 975

52WBL4 Investeringsrapport per projekt, tkr				
Projekt	Investeringprojekt	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse
26006	Utrustning, maskiner, inventarier	7 504	202	7 302
26009	IFO reception entré	200	281	-81
26010	Tillbyggnad Tingsbrogården	24 000	0	24 000
26011	Gruppboende Terra Nova	22 500	0	22 500
26293	Korttidsboende Visby	2 000	425	1 575
Totaler		56 204	908	55 296